İSLAM VE MİLLİYETÇİLİK

ALİ MUHAMMED NAKAVİ

ÇIRA

İSLAM VE MİLLİYETÇİLİK

ALİ MUHAMMED NAKAVİ

ÇIRA YAYINLARI: 27
ARAŞTIRMA DİZİSİ

Kitabın Adı:
İslam ve Milliyetçilik
© Çıra Yayınları, Eylül 2005
Yazan:
Ali Muhammed Nakavi
İç Düzen:
Bahadır Karahan
Kapak Tasarım:
Bahadır Karahan
Baskı-Cilt:
Step Ajans

Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11 Mahmutbey-Bağcılar / İST
Tel: (0212) 446 88 46 Fax: (0212) 446 88 24
e-mail: stepajans@stepajans.com - web: www.stepajans.com

1. Basım: 1991 Eylül (Bengisu Yayınları)
2. Basım: 1995 Ekim (Bengisu Yayınları)
3. Basım: 1996 Mayıs (Bengisu Yayınları)
4. Basım: 2005 Eylül (Çıra Yayınları)

ÇIRA

Merkez: Kirmasti Mahallesi, Kıztaşı Caddesi
Nalbant Demir Sokak No: 2-4 Kat: 2 Fatih / İstanbul
Tel: (0212) 635 99 19
Faks: (0212) 631 02 69
e-mail: cira@mynet.com

İSLAM VE MİLLİYETÇİLİK

ALİ MUHAMMED NAKAVİ

Mütercim
Kasım Seyyidoğlu

ÇIRA

İÇİNDEKİLER

Önsöz 7

BİRİNCİ BÖLÜM 12

Milliyetçiliğin Ortaya Çıkışı Ve Yayılışı 13

İKİNCİ BÖLÜM 26

Milliyetçiliğin İslam Dünyasına Girişi 27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 48

Milliyetçilik Akımının Tarifi, Temelleri ve Özellikleri 49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 56

Milliyetçiliği Niçin Reddediyoruz? 57

BEŞİNCİ BÖLÜM 64

Milliyetçiliğin Yetersizliği 65

ALTINCI BÖLÜM 76

Milliyetçiliğin Zararları 77

YEDİNCİ BÖLÜM 84

İslam ve Milliyetçilik 85

SEKİZİNCİ BÖLÜM 92

Kur'an ve Hadis Açısından Milliyetçiliğin Esasları 93

ÖNSÖZ

"Nasyonalizm" veya "Milliyetçilik", toplumda söz konusu olan meselelerden biri olduğu için, onun ne olduğunu, hangi temeller üzerine kurulduğunu, İslâm ile Milliyetçilik arasında her hangi bir çelişkinin bulunup bulunmadığını, İslâm'a göre Milliyetçilik ilkelerinin ne kadar doğru olduğunu, her hangi bir şahsın hem İslâm'a hem de Milliyetçiliğe inanmasının mümkün olup olmadığını, Milliyetçiliğin kuvvetli ve zayıf noktalarının neler olduğunu, Müslüman ülkelerde Milliyetçiliğin doğup yayılmasının, tarihi akışının nasıl olduğunu ilmi bir şekilde araştırmak zorunlu olmuştur.

Propagandaya yönelik olmayan iyi bir araştırmayla, İslâmi bir devrimin gerçekleşip islâmi düzen ve değerlerin uygulanmasına yönelen bir toplumda, Nasyonalizmin yerinin olup olmadığı ortaya çıkacaktır.

"Komünizm" ve "Milliyetçilik", çağdaş batının iki dini ekolüdür! Artık İslâm; "Putatapma", "Hristiyanlık" ve "Mecusilik" ile karşı karşıya değildir. İslâm'ın karşısında bulunan, Komünizm ve Nasyonalizmdir. İstatistiklerde hıristiyanların sayısı milyarları bulabilir, ama artık Hristiyanlık, bir "din" ve etkin bir ideoloji sayılamaz. Hristiyanlık

"Kilise buzdolabına konan bir cenazeye dönüşmüştür. Ona inananlar her pazar günü ziyaret ve "dua okumak" için oraya başvururlar. Yılda bir iki defa da bu "merhum"un anısını yadeder ve bayramlarını kutlarlar. Batılıların yaşamında etkili olan faktör ve onların siyâsi-sosyal hareketlerine yön veren "din", Hristiyanlık değil, Milliyetçilik, Liberalizm veya Komünizmdir.

Bundan dolayı Milliyetçiliği anlamak ve mahiyetini kavramak bir mecburiyettir.

Bugün İslâm bir dünya görüşü olarak, Milliyetçilik ve Komünizm ile karşı karşıya bulunmaktadır. Doğu ve batı emperyalizmi; bu iki ideolojiyi yaymakla, İslâm'ı da batıdaki Hristiyanlık gibi hayat sahasından dışarı atarak, sadece insanların ibâdi ve ailevi yönlerine ait ölü ve etkisiz bir din haline getirmek, bu vesileyle İslâm'ı çürüterek tamamıyle yok etmek istemektedir. Milliyetçilik, Haçlı Emperyalizminin, İslâm'a darbe vurmak ve haçlı seferleriyle gerçekleştiremediği rüyasını gerçekleştirebilmek amacıyla hazırladığı yeni bir tuzaktır. Müsteşriklerin yazdıkları kitaplara göz attığımız zaman Milliyetçiliğin, emperyalizmin çıkarlarına ve uluslararası politikasına tehdit sayılan İslâm Ümmetinin vahdetini kırmak ve İslâm dünyasının birlik olmasını önlemek için hazırlanan bir komplo olduğunu açıkça görürüz. Emperyalizm, İslâm dünyasını küçük küçük devletçikler haline getirebilmek (ve böylece onları kolayca sömürebilmek) için, ırkçılık meselesini gündeme getirdi. Irkçılığın, İslâm dünyasında geçmişte yarattığı ve gelecekte yaratabileceği tehlikeleri anlayabilmek için, Milliyetçiliğin yüzündeki perdenin kaldırılması ve kara yüzünün teşhir edilmesi bir zorunluluktur.

İslâm İnkılabı, Tevhid esasına dayalıdır ve İslâm'dan kaynaklanmıştır. Tabiidir ki böyle bir devrim, mahiyyetçe Milliyetçi olamaz. Bu devrimin dayanağı İslâmdır, Milliyetçilik değil. Milliyetçiler, dâima devrimin olgunlaşmasını ve gelişmesini önlemeye çalışmışlardır. İslâm İnkılabı asıl hedefi itibariyle de Milliyetçi değil, Tevhididir. Yani bir coğrafya ile sınırlanmamıştır. Evrensel bir risâletle yüklü ve dünyanın ufkunda yeni bir sabahın başlangıcıdır. Bu İnkılab, Müslümanların, müstazafların yaşadığı her yerde gerçekleşmelidir, gerçekleşecektir de.

Bu yönde de "İnanç birliği"nin temellerini ve İslâm'ın cihanşumulluğunu ve İslâm ile Milliyetçiliğin nasıl bir rabıtasının olduğunu dikkatle incelemek gerekiyor.

Milliyetçilik, Liberalizm ve Komünizm gibi ideolojilerin yayılması, İslam inkılabının İslâmi muhtevasını yokedebilir. Bu nedenle, adları geçen zehirli ideolojilere karşı, ideolojik ve siyasi mücadele vermek bütün Müslümanlarm önemli bir vazifesidir. Bu mücadelenin körükörüne değil, sağlam bir inanç ve fikir ile desteklenmesi, ırkçılığa niçin karşı olduğumuzun, dost ve düşmana açıklanması şarttır.

İslâmi bir yönetim ve Tevhidi bir toplumda, milliyetçilik ve Komünizm ayak basmağa bile yer bulamaz. Böyle bir düzen ve toplumda siyâsi ve içtimâi açıdan da kabul edilen egemen anlayış, sadece İslâm'dır, başkası değil *"Allah katında hakk din İslâm'dır."* ***(Ali İmran: 19)***

Ancak şahsi inançlarda herhangi bir zorlama yoktur, herkes düşünce ve görüşünü açıklama özgürlüğüne sahiptir: *"Dinde zorlama yoktur."* ***(Bakara: 256)***

Ama bütün bunlarla birlikte, mantıklı ve insaflı bir bakış ile yaşayan ideolojilerin kuvvetli ve zayıf noktalarını ince-

leyerek toplumun, onların doğruluk veya yanlışlığını görebilmesini sağlamak gereklidir.

"Ey Muhammedi Dinleyip de en iyi söze uyan kullarımı müjdele." ***(Zümer: 17-18)***

Bu yönde de; her türlü şartlanma ve önyargıları bir kenra koyarak geniş bir bakış açısı ile, diğer ideoloji ve ekolleri incelemek ve İslâm'ın onlara karşı takındığı tavrı açıklamak bir mecburiyet olarak önümüzde durmaktadır.

Umarız ki, bu kitab bu konunun çeşitli yönlerini aydınlığa kavuşturur, İslâmi ve ideolojik bahisleri daha da zenginleştirmede bir adım sayılır.

Ali Muhammed Nakavi

22 Ramazan 1401

BİRİNCİ BÖLÜM

Milliyetçiliğin Ortaya Çıkışı ve Yayılışı

Milliyetçiliğin Bir İdeoloji Olarak Ortaya Çıkışı

Milliyetçilik bazı özellikleriyle binlerce yıl önce Yunanlıların "kabile" ve "site" sisteminde aranabilir, ama bu düşüncenin bir ideoloji ve bir siyâsi-sosyal ekol olarak ortaya çıkması, batıdaki Fransız devriminden sonra oldu.(1)

Nasyonalist düşüncenin başta gelen propagandacılarından birisi Rousseau idi. O; "kitlelerin grupsal vahdet ve bağnazlığa sahip olmaları, doğup büyüdüğü yere bağlı olmaları, sevgi ve bağlılığın eksenini vatanın oluşturması gerektiği üzerinde ısrarla duruyordu. Bunun, "dini vazife" kadar kutsal olduğunu söylerken, insanların bütün insanlık adına hareket etmesini veya "dini toplum" düşüncesine bağlı olmasını şiddetle reddediyordu."

Milliyetçilik ekolünün fiilen gerçekleşmesi ilk defa Fransa devriminden sonra olduğu gibi, ilkelerinin de çoğu bu devrimle ortaya çıktı. Bayrak ve vatana karşı olan duyguların körüklenmesi, milli kahramanların yüceltilmesi ve putlaştırılması, milli marş yazılması, Fransız dilinin ve soyunun kutsallığının savu-

---

(1) Bazı araştırmacılar milliyetçiliğin başlangıcının refosmasyon ve bazısında 1948 yılında Westphalia olayı olduğunu söylüyorlar. Ama görüş sahiplerinin çoğu, milliyetçiliğin ortaya çıkmasında Fransız devrimini bir dönüm noktası sayarlar.

nulması, dini törenler şeklinde büyük milli bayramların ve merasimlerin yapılması Fransız tarihiyle övünmek ve kısacası: bütün bu Milliyetçi ilkeler bu devrim süresinde ortaya çıktı. Fakat "Jakoben'lerin başa geçmesi ve Fransız devriminin getirdiği aksaklıklar, Milliyetçiliğin yetersizliğini daha ilk baştan ortaya koymuştu. Milliyetçilik halkın duygularını körüklemek, genel seferberlik ilân etmek, komşu uluslara saldırmak, yayılmacılık politikası izlemek, savaş, baskı ve diktatörlük yolunda Jakobenler için iyi bir destek ve araç olmuştu. Jakobenlerin aldıkları kararlarda geçerli olan tek şey, Fransa nın çıkarları idi. Böylece milliyetçi duyguların dâima savaş, tecavüz ve emperyalizme yol açtığı kanıtlanmış oldu.

Batıda Fransız devriminin otoritesinin yaygınlaşmasıyla, Milliyetçilik akımı, özgürlük fikri ve demokrasiden daha çabuk yayıldı. Napoleon'un iş başına geçmesi Milliyetçiliğin batıda yayılmasını daha bir hızlandırdı.(1)

Napoleon, Milliyetçilik düşüncesine tam manasıyla bağlananlardan biridir. İslâm dünyasına, bu düşüncenin tohumunu serpen ilk kişi de odur. Nitekim buna ileride değineceğiz. Milliyetçilik, Napoleon için de toprak genişletmek, savaş, tecavüz ve insanları öldürmek için bir araç olmuştu. Zaten baştan beri tecavüzü yorumlayan, kan dökücülüklere ve güçlerin çatışmasına zemin hazırlayan bir araç olmuştu. Napoleon Fransız halkını egoizm ve bencilliğe doğru sürükledi, böylece diğer uluslarda da milliyetçilik duyguların filizlenmesine sebeb oldu. Almanya ve İtalya'da Milliyetçilik hızla yayıldı.

Ondokuzuncu asır, "Nasyonalizm'in altın asrı" diye adlandırılmıştır.(1) Thomas Jefferson ve Thomas Paine Ame-

(1) Salow Baron, Modern Nationalism, s. 43 Newyork 1927.
(1) Hans Kohm: The Idea of Nationalism: A study in its origin and baekground, s. 116, Newyork, 1944.

rikan Milliyetçiliğinin temelini bu asırda attılar. İngiltere'de Jeremy Bentham, Milliyetçiliği yeni boyutlara ulaştırdı. William Gladstone İngiliz Nasyonalizm'ini aşırı bir milliyetçiliğe çevirdi. Böylece Milliyetçilik; bütün Orta ve Batı Avrupa'da bir ideoloji olarak kabul edildi. Milliyetçilik akımının ondokuzuncu asırdaki en büyük teorisyenleri arasında İtalya'da Mazzini ve Guiseppo Garibaldi, Fransa'da Victor Hugo, Almanya'da Otto Bismarck sayılabilirler.

Ondokuzuncu asırda olup bitenlerin ve ortaya çıkan büyük olayların çoğunu ortaya çıkaran etken, Milliyetçilik idi. Bu asırda: Belçika İstiklâle kavuştu. Portekiz ile İspanya'nın Güney ve Orta Amerika'daki sömürgeleri Simon Bolivar ve Jose Martin önderliğinde bağımsızlıklarını ilan ettiler. Yine bu dönemde batılı devletler; Osmanlı İmparatorluğunun Avrupa'da hükmettiği bölgelerde, daha çok Milliyetçi duyguları körüklediler. Sonunda Yunanistan, Bulgaristan, Macaristan, Finland, Çekoslovakya bağımsızlığa doğru itildiler.

Ne var ki bütün bu gelişmeler, Emperyalizmin üçüncü dünyada gizli bir ağ şeklinde yayılmasına, batılı devletlerin savaş ve siyasi çatışmalarına oranla çok az bir önme sahipti.» Bu ise Nasyonalizmin olumsuz sonuçlarının, ne kadar fazla olduğunu ortaya koyuyordu. İngiltere ve Fransa'nın yabancı ülkelere saldırıp, onları sömürgeleştirmeleri, III. Napolyon ve Bismarck'm yayılmacılık eylemleri; batılı Milliyetçilik ve Liberalizm'in aldatıcı sloganlarının ne derece asılsız olduğunu ve bunun gerçekte, müstaz'af milletleri esaret altına almak için bir araç olarak kullanıldığını iyice ortaya çıkardı.

Batıdaki İdeoloji Boşluğu ve Milliyetçilik

Milliyetçilik, batılıların ideoloji boşluğunu doldurmak için çıkardıkları bir "ekol" ve "uydurma bir din"dir.

İnsan, herhangi bir din, ülkü ve ideale bağlanmadan yaşayamaz. Orta çağ batısında bu din ve ideoloji Hristiyanlık ve kilise dini idi. Fakat Hristiyanlık bir boyutlu, gerçeği görmeyen, nakıs, ilim ve akıl ile çelişkili prensiplere dayalı, tahrife uğramış bir din olduğu için uzun bir zamana kadar ideoloji olarak devam edemezdi.

Rönesans ve sonraki değişmeler kiliseye çok ağır darbeler indirdi. Artık Avrupa'da, Hristiyanlık yaşayan inanç olarak ortadan kalkmış ve ölü bir din haline gelmişti. Değindiğimiz gibi, Hristiyanlık önceden de halk içerisinde bağnazlık, dayanışma ve heyecan meydana getirecek yeterli dinanizme sahip değildi, fakat tamamıyla da hayat dışı edilmemişti. Rönesans'dan sonra halkın siyasi, içtimai, fikri ve duygusal hayatından tamamıyla dışarı çıktı. Neticede, batıda büyük bir ideolojik boşluk ortaya çıktı. Batılılar, izleyecekleri bir ekolün ve halkı harekete geçirecek bir dinamizmin olmadığını hissettiler. Hristiyanlığa ölü bir din olduğu için bağlanamazlardı. Bir yandan da insan ideolojik boşlukta yaşayamazdı. Batı düşüncesinin "Putçu Azerleri", Nasyonalizm putunu yaparak batıya bir din ve ilâh olarak armağan ettiler. Susamış insanlar da hemen onun karşısında boyun eğdiler! Ondan sonra da Marksizm bu boşluğu doldurmaya çalıştı. Demek ki hem Milliyetçilik ve hem de Marksizm; Hıristiyanlığın, batıdaki ideolojik susamışlığı gidermekte yetersiz kalmasından ortaya çıkmıştır.

İslâmi Doğuya gelince, böyle bir boşluk hiç mi hiç yoktu. Bu coğrafya da cihanşümul ve yeterli dinamizmi olan İslâm egemen idi. İslâm öyle bir dinamizme sahiptir ki daha doğuşunun ilk yüz yılında, Afrika'nın kuzeyinden Asya'nın en uzak noktalarına ve İspanya'dan Moğolistan'a kadar bütün ülkeleri birleştirerek, dilleri, kültürleri değişik olan çeşitli

ulusları, kavimleri ve soyları bir tek "Ümmet" haline getirdi. İslâm dünyasında, duyguları coşturmak, dayanışma kurmak, taassub ve inkılâbi heyecanları yaratmakta İslâm dini diğer bütün yabancı ideolojilerden güçlüdür. İslâm, kendine inananları, her türlü fedakarlığa sürükleyebilmektedir.

İslâm dünyasındaki milliyetçiler ve bütün batılılaşmış aydınlar, kendi kültür ve ülkelerine has gerçekleri bir kenara atarak, batıda başarılı olan her tecrübenin doğuda da tekrarlanabileceğini sanıyorlar. Ama çok büyük bir yanılgı içerisindedirler. Bu tip aydınlar batıyı körükörüne taklid için şahsiyetlerini yitirmişlerdir. Bunlar, batıyla İslâm dünyasının ne kadar değişik koşullar içerisinde olduğunu anlayamıyorlar. Bunlar, Batıda hakim olan Hristiyanlık ile İslâm'ın tamamen farklı şeyler olduklarını idrak edemiyorlar. Hristiyanlık, kâhinlerin bir avuç dini geleneğinden ibaret olmasına karşılık; İslâm, kişi ve toplumun her ikisini kapsayan bir yaşam tarzıdır, inanç ve pratikte kâmil bir dindir.

Emperyalizmin Kaynağı Milliyetçilik; Sömürü Ve Nasyonalizmin Birleşim Noktası

Milliyetçiliğin yayılmasında önemli rolü olan diğer iki etken ise, sömürgecilik ve kapitalizm idi.

Ondokuzuncu asırda batılılar, üçüncü dünya ülkelerini kendilerine sömürge alanı yaparak talan ve çapul etmek için korkunç bir yarışmaya girmiş ve aç kurtlar gibi Asya ve Afrika uluslarının peşine düşmüşlerdi. Bunun için bir yandan yaptıkları cinayetleri ve çapulculukları yorumlayabilen ve bir yandan da daha çok ülkeleri sömürge edebilmeğe ve onları çapul etmeğe zemin hazırlayabilen güçlü bir ideolojik desteğe ihtiyaçları vardı. Bu ideolojik destek, Milliyetçilik'den başka hiçbir ekol olamazdı. Bu yüzden enperyalist-

ler, batıda Milliyetçiliği yaygınlaştırıp bir din ve ideoloji olarak batılılara kabullendirdiler.

Milliyetçilik ekolü, sömürgecilik lehinde üç önemli rol oynamıştır:

a- Milliyetçilik, sömürgeciliğin kaynağı oldu. Milliyetçilik'ten kaynaklanan vatanperestlik duyguları, ırk üstünlüğü ve milli bağnazlık inançları, tarih ve kültürle iftihar etmek; emperyalizme iyi bir zemin sağladı.

b- Milliyetçilik, sömürgeciliğin yorumlayıcısı idi. Milliyetçilik, sömürgeci batılıların, "milli menfaatler" ve "ülkenin geçmişteki azametini yeniden ihya etmek" adıyla yaptıkları vahşice işleri yorumluyordu.

c- Milliyetçilik, sömürgecilik için kuvvetli bir hareket noktası ve sömürgecilerin moralini koruyan bir faktör idi. Milliyetçilik, ırkçı duyguları şiddetlendirmekle, diğer ülkeleri sömürgeleştirmekte önemli rol oynuyordu. İngilizlere, Fransızlara, Almanlara ve diğerlerine, Asya ve Afrikayı sahiplenmek için aralarında başlayan şiddetli yarışmada moral veriyordu.

Garb'ın ünlü düşünürü Francis Cooker bu konuda şöyle yazıyor:

"Ondokuzuncu asırda, Nasyonalistlerden bir çoğu aşkın taassublar sonucu şöyle söylüyorlardı: "Üstün tarih ve kültür sahibi, üstün soydan olan ilerlemiş milletler, kendi yeteneklerini yalnızca ülkelerinin sınırları içerisinde sarf etmemelidirler. Onların, milli görevleri yalnız kendi ülkelerinin istiklâl ve toprak bütünlüğünü savunmayı gerektirmiyor. Onların evrensel bir sorumlulukları vardır. O da, kendi siyâsi otoritelerini, milli kültürlerini bütün dünyaya yaymaları ve böylece geri kalmış ülkeleri medenileştirmeleridir, zorla olsa bile".

Ondokuzuncu asırdaki milliyetçi düşünürlerin yazılarına göz attığımız zaman görüyoruz ki onlar; "Bizim milli vazifemiz sadece ülkemizin sınırlarını savunmayı değil, sınır dışlarında, hatta binlerce kilometre uzaklarda bile vatanın azametini isbat etmek için, askeri ve siyâsi eylemlerde bulunmayı gerektiriyor" demekteler. Ondokuzuncu asrın Milliyetçi ideologlarından biri olan Dr. Bidgehet şöyle yazıyor:

"Yalnız ülkenin bütünlüğünü korumakla kalmak yeterli değildir. Çünkü uluslararası siyâsi-askeri yarışmada geri kalırsak, vatanımızın tarihteki azametini korumaya muvaffak olamayız. Vakıa, genişleme eylemine girişmezsek, milli gururumuz rencide olacak ve ülkelerin ölüm kalım çatışmalarında yok olacağız. Milli gururumuzu koruyabilen tek şey savaşçı ve macera peşinde olmaktır."(1)

Milliyetçilik; Darwin'in, daha güçlünün hayatta kalabilme ve yaşama hakkına sahip olduğu görüşünün siyasi ve toplumsal alanda yayılmasına yardımda bulundu. Almanya'da Ernest Haeckel, "Sadece güçlü milletler yaşayabilirler. Bu milletler, geri kalmış zayıf milletleri ezme hakkına sahiptirler." görüşünü halkın arasında yaymağa çalıştı. Milliyetçiliğin başka bir önderi Kari Pearsan, ölüm-kalım savaşını ve neticede güçlünün kalmasını, "uluslararası ilişkilerin doğal kanunu" olarak nitelendiriyor.

Milliyetçilerin bu tezlerinin sonucu, ondokuzuncu asrın sonlarında, tecâvüz mahiyyetinde genişleme eylemlerinde yeni bir dalga başlıyordu. Gladiston önderliğinde, İngiliz sömürgeciliği, Hindistan ve diğer çeşitli yerleri, İngiltere'nin sömürgeleri haline getirdi. Milliyetçiliğin büyük önderlerinden Bismarck, Almanya'yı toprağını genişletmeğe

(1) Francis W. Cooker: Recent Political Thought, Newyork, s. 443-48, 1934.

teşvik etti. Fransa, Afrika'nın çeşitli yerlerini sömürge alanı yaptı. İngiltere Suiz mıntıkasını işgal etti. Almanya Berlin'den Bağdat'a kadar "Büyük Arya İmparatorluğu"nu kurmaya kalkıştı. Daha yeni ayakta durabilen Amerika bile sömürge edinme yarışmasına katılarak Filipin ve Uzak Asya'nın diğer bazı mıntıkalarını işgal etti. Milliyetçilikten doğan sömürgecilik tamahları sonucu, Almanya'yla Fransa, Fas'a; İngiltere'yle Rusya ise İran'a hakim olabilmek için birbirleriyle çatıştılar.

İşte bütün bunlar Milliyetçiliğin güzelliklerindendir!!!

Sosyal-tarih yazarı Joseph Lighten şöyle söylüyor:

"Ondokuzuncu asrın tarihi, savaş ve sömürgeciliğe yol açan siyasi-iktisâdi milliyetçilikten ibarettir. Bu asır da çeşitli ülkelerin genişleme eylemine başvurmaları ve çıkarlarının birbirine ters düşmesi Milliyetçilik'ten ileri geliyordu." (1)

Ondokuzuncu asrın ünlü nasyonalistlerinden bazısı, saldırgan sömürgeciliğin yayılmasında baş rolü oynayan cinâyetkâr kimselerdir. İngiliz milliyetçiliğinin başta gelen bayraktarı Gladistan, üçüncü dünya ülkelerine tecavüz ederek mustazaf milletleri sömürgecilik boyunduruğu altına aldı. Sömürgeciliği Hindistan'a sokan, Hindistan halkını "Belasi savaşı"nda hiç acımadan öldüren Robert Clive ile İngiliz sömürgeciliğini başka yerlere yayan Celil John Rhadez, kendi yüz kızartıcı tecavüzlerini Nasyonalizm adıyla yorumluyorlardı.

Böylece, ondokuzuncu asırda sömürgeciler Milliyetçiliği, yaptıkları cinayetlerin yorumlayıcısı olarak kullanmışlardır. Demek ki Milliyetçilik, sömürgeciliğe karşı olanların değil, emperyalistlerin bir yayılma aracıymış! Kapitalist düzenin

---

(1) Joseph Lighten: Social Philosophies, Nevyork, 1937, s. 439. 18

istikrarı da, Milliyetçilik ve sömürgeciliğin yayılmasından zarar görmemiştir. Bunların (Kapitalizm, Milliyetçilik, Sömürgecilik) arasında sebep ve sonuç ilişkisi vardır. Kapitalizm, dünyanın en uzak noktalarında bile çapulculuk yapabilmek ve mallarına pazar bulabilmek için Milliyetçilik ekolünün yardımıyla, ülkelerin milli politikasını, genişletme politikasına çevirmeğe çalışıyormuş!

"Milli üstünlüğü bulmak" adıyla, Milliyetçi sloganlar altında İngiliz sömürgeciliğini Hindistan'da yaymağa çalışan "Doğu Hindistan Ticaret Şirketi"; "Milliyetçilik, Emperyalizm ve Kapitalizm"in birleşiminin en açık örneklerinden biridir. Bu konulara ilerdeki bölümlerde daha çok değineceğiz.

Milliyetçilik ile Kapitalizm'in Birleşimi
Milliyetçilik, Kapitalizm'in Elinde Bir Araç

Değindiğimiz gibi Milliyetçiliğin ondokuzuncu yüzyılda yaygınlaşmasında etkili olan faktörlerden biri, batıda kapitalizm düzeninin yerleşmesi idi. (1) Milliyetçilik, büyük fabrikatörlerin, sermayedarların elinde, bir yandan halkı sadece yerli malları tüketmeye teşvik eden milli duyguları uyandırmakla ürettikleri malların iç pazarda yerlerini korumak için; bir yandan da milli menfaatler adıyla devlet ve milleti, diğer ülkeleri sömürgeleştirmeye sürükleyerek ürettikleri mallara yeni pazar yerleri bulmak için bir vesile idi. Bu nedenle, Milliyetçilik ekolü, ondokuzuncu yüzyılda kapitalizmin gelişmesinden sonra o zamana kadar görülmemiş bir şekilde ilerledi.

Dünyayı yutucu Kapitalizm teknikteki gelişmeden sonra istikrar buldu.

---

(1) Hans Kohn: The Idea of Nationalism: A Study in its Origin and Background, s. 79.

1932 yılında John Key'in bulgu ve ihtiras yolunda başlattığı çalışmlar ile birinci sanayi devrimi başladı.

Thomas Savery, Thomas Newcomen, James Wat, Richard Arkwright, Samuel Crompton, Abraham Derbys, Hery Cort ve Henry Bessemer'in keşif ve icatları, büyük fabrikaların kurulmasına, milyarder ve menfaatçi burjuvazinin ortaya çıkışma ve dünyayı yutucu Kapitalist düzenin yerleşmesine sebeb oldu.

Bu kapitalist menfaatçi kesim Milliyetçiliği, kendi gayri insanî hedefleri uğrunda bir araç olarak kullandı. Fabrikaları ülkenin ihtiyacından daha fazla üretim yapan menfaatçi kesimin asıl sorunu, mallarını satmak için pazar yerleri bulmak ve onu korumak idi.

Sermayedar fabrikatörlerin bütün gayeleri, diğer ulusların kapitalist sanayi sahiplerinden öne geçmek ve onlardan üstün olmaktı.

Bu sermayedarlar ve sanayi sahiplerinin iki hedefi vardı:

a- Ülkelerinin pazarının kendilerine inhisarı ve diğer ülkelerin mallarının ithâlini önlemek.

b- Dünyanın diğer bölgelerinde yeni pazarlar bulmak.

Sömürgeci Kapitalizm, her iki hedefini, nasyonalist duygulardan yararlanarak gerçekleştirdi. Milli duyguların körüklenmesi halkın, kendi ülkelerinin mallarını, yabancıların daha iyi mallarına bile tercih etmesine sebeb oldu. Kapitalizm, Milliyetçi taassublardan faydalanarak ülkelerin siyasetini, yeni pazar yerleri bulmak için zaruri görülen sömürgeciliğe doğru yöneltti.

Kapitalistler, Milliyetçiliğin yardımıyla dış Kapitalizmin aleyhinde tehdid mahiyyetinde bir takım eylemlere baş vuruyorlardı. Mücadele, iktisâdi çerçeveden siyasi çerçeveye çekilmişti. Yolculuk ve yabancı malların ithali serbestliğini kısıt-

lamak ve dilde titizlik; yabancı malların kendi milli pazar yerlerine girmesini önlemekte bir silah olarak kullanılıyordu.(1)

Sermayedarlar diğer ülkelerin mallarının kendi ülkelerine girmesini önleyebilmek için "vatan tehlikededir" diye feryad ediyor ve kendi menfaatlerini "milli menfaatler" olarak gösteriyorlardı ve vatandaşlardan "vatan menfaatleri" yolunda bir ordu düzenlemişlerdi. Böylece milliyetçilik, Kapitalizmin yükseliş döneminde, çeşitli milliyetlerin sermayedarları arasında çıkan savaşta bir silah olmuştu. Dünyanın pazar yerlerini kendi ellerine geçirme hırsı, Milliyetçiliği tamamıyla Kapitalizmin hizmetine geçirdi.

Çapulcu kapitalistler, mustazaf kesimlerin arasında tefrika çıkarmak için de, Milliyetçiliği yayıyorlardı.

Kapitalizm, ondokuzuncu yüzyılda, toplumun mustazaf kesimlerini en kötü şekilde sömürüyordu. Sanayi devrimi ve makinenin çıkması, ticari kapitalizmi sanayi Kapitalizmine çevirerek sermayede ve iş'de tekelcilik meydana getirdi. Böyle olunca da iş gücü ihtiyacı yüz kat artta, topluma olan zulüm daha korkunç boyutlara ulaştı ve işçilerin kanı emilmeğe başlandı.

Malumdur ki insanlık dışı olan Kapitalist düzen, mustazaf kesimleri cahil bırakmak, onların isyanını önlemek, onları, içinde bulundukları her türlü kötü şartlarda gecegündüz bir makine gibi çalıştırabilmek için etkin bir hareket kaynağına muhtaçtı. Milliyetçilik ise bu yönde iyi bir kaynaktı. Kapitalizm, yukarıdaki hedefini, "vatan tehlikededir" feryadını yücelterek gerçekleştirilebilirdi.

Milliyetçi duyguların uyandırılması, toplumdaki mustazaflar'm dikkatlerini ulusal sorunlara çekerek, toplumsal

(1) Coriton Hays: The Historical Evaluation of Modern Nationalism, s. 129.

adaletsizlikleri unutturdu. "Milli birlik" tezi, onları kendi menfaatleriyle toplumdaki müstekbirlerin çıkarlarının aynı şey olmadığını anlamaktan alıkoydu.

Yukarıdaki noktalardan başka; vahşice sömürünün doğal tepkisi olarak, Avrupa devletlerinde işçilerin mücadeleleri yavaş yavaş yeni boyutlar kazanmaya başladığında, Nasyonalizm meselesini gündeme getirmek, çeşitli ülkelerin mustazaflarının, müstekbirler karşısında bir cephede birleşmesini önlüyordu. Sömürgeciler, ülkelerinin mustazaflarını, kendileriyle birleşmeye ve diğer ulusların mustazaflarına karşı mevzi almaya sürükleyebilmek için Milliyetçiliği yaymaya koyuldular. Böyle yapmasalardı, çeşitli ulusların mustazafları birleşerek, müstekbirlerin şeytani komplolarını etkisiz hale getirirlerdi. İşte bu, tarih boyunca zalimlerin izlediği "böl-yönet" politikası idi.

Gördüğümüz gibi Nasyonalizm, toplumunun mahrumlarını çapul ve talan etmekte, Kapitalizmin samimi bir yardımcısı olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

Milliyetçiliğin İslam Dünyasına Girişi

Yirminci Yüzyılda Milliyetçilik

Yirminci yüzyılda Milliyetçilik tarihini iki devreye ayırabiliriz:

a)- Yirminci yüzyılın ilk yansında Milliyetçilik

b)- Yirminci yüzyılın ikinci yarısında Milliyetçilik

Bu yüzyılın ilk yarısında, İkinci dünya savaşına kadar Milliyetçiliğin en açık örneği, Avrupa ve Japonya'da görüldü. Milliyetçilik, batılı devletlerin ve Japonya'nın bütün dünyayı sömürge yapmayı tasarlamalarına sebeb oldu ve neticede dünya, Birinci ve İkinci Dünya Savaşı faciası içerisinde mahvoldu. Araştırmacıların çoğu birinci ve ikinci dünya savaşına sebeb olan şeyin, milliyet duygularının kuvvetlendirilmesi olduğu görüşünde birleşiyorlar. Bu devirde Milliyetçiliği şiddetle savunan ve bu fikri iktidara geçiren şahıslar şunlardır: İtalya'da Mussolini, Almanya'da Hitler, Arjantin'de Juan Doningo, Portekiz'de Salazar.

İşte budur, Milliyetçiliğin insanlığa sunduğu mahsul. Ve bu akım hâlâ devam etmektedir. Zamanımızda bile Milliyetçilik Amerika gibi uluslararası saldırganların dinidir.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında Milliyetçilik, karşılıklı olarak üçüncü dünyada başgösterdi. İlk bakışta sömürge-

ciliğin ortalıktan kalkmasına sebeb olan bir etken olarak gözüken Milliyetçilik, dikkat edilirse gerçekte sömürgeciliğin hayatını sürdürmesine yardımcı olmuştur. Zira batılıların kültür ve sultası ile, doğuluların dini, gelenekleri, yaşayış ve düşünce tarzları arasında uyuşmazlık olduğundan Milliyetçilik prensibi bu ülkelere girmeseydi de ister istemez sömürgeciliğin aleyhinde isyan olunacaktı. Çünkü bu ayaklanma ve" isyanın sebebi, halk kitleleri arasındaki din ve dini duygular idi, milliyet duyguları değildi. Fakat, bu arada batıya bağlı bir avuç aydın, sömürgeciliğin dolaysız yollarla hakimiyetini sürdüremiyeceğini anlayınca, batı değerlerini ve sistemlerini uygulayarak, dışarı atılan sömürgeciliğin hakimiyetini bir daha dolaylı yollarla koruyabilmek için ırkçılık çanını çalıp mücadelenin önderliğini ellerine geçirdiler.

Şimdi, sömürgeciler, Milliyetçiliği yaymakla, eski sömürgelerin birleşmesini önlemek ve böylece onları zayıf ve güçsüz bırakarak süper güçlere bağımlı kılmak istiyorlar. Emperyalistler, Müslüman halkları doğrudan doğruya kendi boyundurukları altında tutamıyacaklarını ve öte yandan onların birleşmesinin kendi çıkarlarına zarar getireceğini görünce, daha yeni bağımsızlığa kavuşan Asya ve Afrika ülkelerini güçsüz bırakmak, birini birine düşman etmek ve bunların birleşmesini önlemek için "Vatan-severliği" İslam topraklarına ihrâc ettiler. Bundan dolayı sömürgeciliğin kaldırıldığı her yerde, yönetimin batı hayranı azınlığın eline verildiğini ve İslâmi güçlerin karşısında sömürgecilerin milliyetçi güçleri desteklediklerini görüyoruz. Milliyetçilik ve sömürgeciliğin arasında olan bu bağlantı, önceki gibi sürüp gitmektedir. Milliyetçilik, yerleştiği her yerde uluslararası emperyalizme yol açmıştır.

1- Sömürgecilerin İhraç Ettiği Fikir, Milliyetçilik

Milliyetçilik; sömürgeciliğin, İslâm dünyasının birliğini dağıtmak için İslâmi bölgelere soktuğu bir akımdır. Milliyetçiliğin, İslâm dünyasına girmesine, siyasi ve kültürel sömürgeciliğin saldırısına daima ortam hazırlamakla görevli olan bazı batılı düşünürler ve müsteşrikler zemin hazırladı. Batıya bağımlı aydınlar da onun bayraktarı ve öncüsü oldular.

Sömürgeci devletler, İslâm dünyasının vahdetini (ve batılıların deyimiyle "Pan-İslamizm'i") kendi siyasi ve ekonomik çıkarları için büyük bir tehlike sayıyorlardı. Ondokuzuncu yüzyılın sonlarında Seyyid Cemaleddin Afgani, Sultan Abdülhamid ve diğer bazıları dünya Müslümanlarının vahdeti konusunu yeniden gündeme getirdiler.

Osmanlı İmparatorluğunda Türklerin ve Arapların dayanışması, hassas ve stratejik Ortadoğu bölgesine Batı'nın nüfuz etmesini önledi. Emperyalist güçler, bu dayanışmadan gelen tehlikeyi hissedince, —maalesef başarılı olabilen— yeni bir komplo hazırladılar. O da Türklerin ve Arapların içerisinde Milliyetçilik (ırkçılık) duygularını kuvvetlendirmek, İslâm dünyasına Milliyetçilik akımını sokmak idi. Onlar; bu yol ile Ümmet ideâlini yoketmek, büyük Osmanlı imparatorluğunu parçalamak ve Ortadoğu'da gerileme dönemini yaşayan Osmanlı gücünün yerine, sömürgeci batı gücünü yerleştirmek istiyorlardı.

Milliyetçiliğin, önce İngiltere'nin ve Fransa'nın sultası altında bulunan İslâmi bölgelerde değil de Osmanlı İmparatorluğunda olan bölgelerde çıkmasına dikkat çekmek istiyorum. İngiltere sömürgesi olan Hindistan'da, Seyyid Ahmed Hân gibi batıcı aydınlar, Milliyetçiliğin ve milliyet duygularının üzerinde durmağa hiç mi hiç lüzum görmediler.

Onun için Müslümanları, Milliyetçilikle değil, ekonomik ve öğretim durumlarını iyileştirme aldatmacasıyle avutuyorlardı. Hatta Hindular'ın Kongre Partisinin ırkçı düşünceleri karşısında cephe alıyorlardı. İngiltere'nin ve Fransa'nın sultası altında olan Uzakdoğudaki Endonezya ve Malezya gibi halkı Müslüman bölgelerde de batıcı aydınlar, Milliyetçilik duygularını körüklemeğe hiç lüzum görmediler.

Evet, bu emperyalizme bağımlı aydınlar, yalnız Osmanlı İmparatorluğuna ait ülkelerde, yani Türkiye, Mısır ve diğer Arap bölgelerinde utanç verici Milliyetçilik çanını, Müslüman Osmanlı hükümetini yıkıp oralarda sömürgeciliğin nüfuzunu sağlamak için şiddetle çaldılar.

Bu tarihi gerçek, Müslüman ülkelerdeki Milliyetçilik bayraktarlarının böyle can atmalarının, bağımsızlık isteğinden değil, başka bir yerden kaynaklandığını açıkça gösterdi. Bu gibi aydınlar, sömürgeci batı devletlerinin elinde, İslâm dünyasının vahdetini parçalamak ve Osmanlı İmparatorluğunu zayıflatmak veya devirmek için bir araç idiler gerçekte.

Bu noktayı gözönünde tutarak İran'daki batıcı aydınların, Milliyetçiliği, niçin Türkiye, Mısır, Suriye ve Lübnan'daki arkadaşları kadar şiddetle gündeme getirmediklerini anlıyoruz. Çünkü İran, Osmanlı İmparatorluğunun bir parçası değildi. Şia-Sünni ihtilafları yüzünden İran, Osmanlı İmparatorluğuna dahil değildi. Sömürgeciler de, İran'ın böyle bir birliğe dahil olmadığının farkındaydılar.

Onların bütün çabaları İran'da batı düzenini ve kültürünü yerleştirmeye ve İslami bir hükümetin iş başına geçmesini önlemeye yönelikti. Bu yüzden İran'da en çok Meşrutiyet, Demokrasi ve Liberalizm üzerinde duruyorlardı.

Talbuf'un ve Mirza Ağa Han-i Kirmani'nin eserlerine şöyle bir göz attığımız zaman, Türk ve Arap aydınlardan çok daha az, "milliyet ve milli birlik" konuları üzerinde durduklarını görürüz. Bu eserlerde hep dini fikirleri ve kanunları bir kenara atıp meşrutiyet, batı liberalizmi ve batı kültürünü tutmak gerekliliği konuları işlenmiştir.

Niçin halkı Müslüman bölgelerin içerisinden İstanbul, Kahire ve Beyrut, Milliyetçilik düşüncesinin asıl tecelli ettiği yer oldu? Niçin bu Milliyetçiliğe meyletme zamanı, sömürgeciliğin yükseliş dönemi olan ondokuzuncu yüzyıl oldu? Niçin Türk ve Arap kavmiyetçiliği birbirinin aleyhine çalışıyorlardı, İngiltere ve Fransa sömürgeciliğine hiç karışmadan? Niçin Milliyetçilik duyguları, batı Emperyalizminin sultası altında bulunan ülkelerde değil de, Osmanlı İmparatorluğunda ortaya çıktı? Niçin Milliyetçi duyguların kuvvetlendirilmesiyle Osmanlı imparatorluğu yıkıldıktan sonra sömürgecilik, Ortadoğuyu hemen kendi sultası altına alıverdi? Bütün bunlar, Milliyetçiliğin İslâm dünyasına girmesine batı sömürgecilerinin ne kadar geniş boyutlarda katkıları olduğunu açıkça sergiliyor.

2- Mısır Milliyetçiliğinin Kurucuları, Napoleon ve Fransızlar

Müslüman ülkelerde Milliyetçilik, ondokuzuncu yüzyıldan itibaren ortaya çıktı.

Milliyetçilik düşüncesinin girdiği ilk ülkeler, Mısır ve Türkiye idi. Napoleon'un Mısır'a saldırısı, İslâm dünyasının tarihinde bir dönüm noktası ve batıcılığın başlangıcı olarak kabul ediliyor. Fransızların Mısır'da kaldığı kısa sürede batılı düşünceler girmişti Mısır fikir adamlarının arasına. Abdurrahman Caberti, Şeyh Hasan Attar ve diğerleri gibi bazı

Mısırlı düşünürler, Napoleon'un kendisiyle birlikte getirdiği bilim adamlarıyla temasda bulundular. Öte yandan Fransızların teşviki üzerine, bazı kendini satmış Mısırlılar, batıyla birlikte adım atmaya heveslendiler. Bu önemli nokta, Milliyetçiliğin her yerden önce Mısır'da çıkmasının ve böylece bu ülkenin Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmasının nedenini açığa vuruyor. Büyük bir ihtimalle, Türk Müslümanlarla açıkça savaşta bulunan, Haçlıların ve Sharlman'ın İslam karşıtı taassuplarının varisi olan Fransızlar, İslâmi vahdeti parçalamakta ve Osmanlı İmparatorluğunu yıkmakta önayak oldular. İngilizlerin diğer Arap bölgelerinde yaptıkları işin aynısını Mısır'da yaptılar.

Napoleon şahsen; Mısır Milliyetçiliğini geliştirmek, Mısırlıları, kendi eski tarihleriyle övünmeğe sürüklemek amacıyla "Mısır'ın Kuruluşu" adlı bir müessese kurdurdu. Görünüşte eski Mısır'ın tarihi ve kültürü hakkında araştırma yapan bu kuruluş, gerçekte İslâmi Vahdet karşısında "Mısırcılığı" kuvvetlendirmek ve İslama bağlılıklarını zayıflatarak Mısır'ı, Osmanlı İmparatorluğundan ayırmak için kurulmuştu. Aynı kuruluş aracılığıyla Clot, Crisy, Linant ve Rousset gibi Fransa'nın bazı ünlü düşünürleri Mısır'a gönderildi. Bunların görevlerinin ne olduğunu tahmin etmek hiç de zor bir şey değil. Görevleri, Mısırlıları kendi eski kültürleri olan Firavunlar kültürüyle ve Fransa kültürüyle âşinâ etmekten ibarettir!

Sylvestre de Socy ve diğer bazı Fransız araştırmacılar, "Firavunlar uygarlığı"nın azameti ve büyüklüğü hakkında kitaplar yazdılar. Tahtavi gibi Mısır Milliyetçiliğinin bayraktarları, Sylvestre de Socy'nin kitabı yoluyla kendi ırk, kültür ve vatanlarının geçmişteki uygarlığını keşfettiler. (1)

(1) M. Sabri, L'Empire Egyptian sour Mohammad Ali, s. 579 Paris, 1930.

Muhtemelen Fransızların etkisiyle Mehmet Ali Paşa, Osmanlı İmparatorluğuna karşı bağımsızlığını ilân ederek ilk defa "Arapların vahdeti"ni gündeme getirdi. Öte yandan da batılı misyonerler ciddi bir faaliyete başlamışlardı. 1863 yılından 1879'a kadar ülkede, Fransa, Amerika, İtalya ve Almanya tarafından yaklaşık 77 okul açıldı.

Sömürgeciliğin bu kadar çalışması sonucu, "Mısır Milliyetçiliği"nin bayraktarları olan bir grup batıcı aydın ortaya çıktı. Bunlar, "Mısır, batı uygarlığının izleyicisi olmalıdır" deyip durdular. Difaa et-Tahtavi (1801-1873) Mısırlı ilk batıcılardan idi. Bu zat Paris'te kaldığı beş yıl içerisinde Fransa'daki ortamdan etkilenerek Mısır'a döndüğü zaman Montesquieu'nun millet ve vatan hakkındaki görüşlerini yaymağa çalıştı.

Tahtavi kendi meşhur kitabı "Menâhic" de ve diğer yazılarında "Vatan" ve 'Vatanseverlik" kelimelerini ardarda kullandı. O, mısırlıların, diğer Müslümanlardan ayrı bir ümmet oldukları ve onların sevgi ve vefakârlıklarının ekseninin vatan olması gerektiği üzerinde ısrarla durdu. Elbette Tahtavi, Milliyetçiliğin İslâm ile hiç bir çelişkisi olmadığını kanıtlamağa çalışıyordu ki bu boş, münafıkcasına ve aldatmaca dolu bir çalışmaydı.[1] Adı geçen Mısır Milliyetçiliği öncüsü, Mısır'ın çöküş ve gerilemesinin sebebi olarak, Memâlik gibi Mısırlı olmayan Müslümanların hakimiyetini gösteriyordu. Fakat öte yandan utanmadan, Fransızları ve genelde batılıları, sömürgecilik mazharı değil, bilim, medeniyet ve kültür simgesi bilip "Mısır, Batının izleyicisi olmalıdır" diyorlardı.

---

(1) Tahtavi'nin kavmiyetçi düşünceleri hakkında daha çok bilgi isteyenler, Hamid İnayetin yazdığı "Seyri der Endişe-i Siyasiyi Arab" kitabına baksınlar; s. 34-35. (Bu kitap, Çağdaş Arap Siyasi Düşüncesi adıyla, Yöneliş Yayınları arasında çıkmıştır.(Yay.)

Mısır kavmiyetçiliğinin öncülerinden biri de Yakup Dav' idi. Dav'm babası yahudi, annesiyse İtalyalı idi. Paris'te uzun bir müddet yaşıyan Dav', Fransız uşaklarından biriydi. Dav' Paris'te, "Mısır vatan-perestliğinin" revaç bulmasını sağlamakla yükümlü "El-Vatan-ül Mısri" dergisini yayımladı. Mısır Milliyetçiliğinin kurucularndan olan bu zatın, İngiltere'nin Mısır'daki temsilcisi Kromer ile samimi ve yakın dostluğu vardı.

Mısır kavmiyetçiliğinin bayraktarlarından bir başkası Taha Hüseyin de, kendini kaybeden batıcılardan idi. O, "el-Müstakbel es-Sakafet" kitabında Mısır'ın İslam dünyasıyla değil, Avrupayla bağlantısı olduğunu ispatlamağa çalıştı.

Taha Hüseyin zamanında milliyetçi güçler "Vefd Partisi" öncülüğünde Mısır'ın siyâsi sahnesinde nüfuz sahibi oldular. İngiltere'nin uşakları olan "Vefd Partisi"nin önderi ve diğer milliyetçi politikacılar, siyasi bağımsızlığı sadece Avrupalılaşabilmek için istiyorlardı.

İşte böylece Mısır'da Milliyetçilik doğup yayıldı.

3- Milliyetçilik Akımının Girdiği İlk İslâmî Ülkelerden Biri Türkiye:

Ünlü müsteşrik Bernard Lewis, Türk Milliyetçiliğinin üç Avrupalı Yahudi'den kaynaklandığına işaret ediyor. (1)

Türk-milliyet duygularını körüklemeye çalışan ilk şahıs, **Arthur Lumley David** idi. İngiltereli bir yahudi olan David, Türkiye'ye gitti ve orada "İlkel Araştırmalar" adında bir kitap yazdı. David bu kitapta Türklerin bağımsız, Araplardan ve diğer Doğu miletlerinden üstün olduklarını isbatlamaya çalıştı. Lewis bu konuda şöyle diyor:

---

(1) Bernard Lewis: islam in History, s. 132. London 1973.

"Bu İngiliz Yahudi'nin yazdığı kitap, Türklerin dikkatlerini bağımsız bir millet olduklarına çekti."

Batılı düşüncelerin yayılmasından önce, Osmanlı İmparatorluğunda Milliyetçilik akımından hiçbir eser görünmüyordu. Hata son yüzyılın başlangıcına kadar Türkler, Arapları, Araplar da Türkleri kendilerinden ayrı (yabancı) saymıyorlardı. Araplar aynı dine inandıkları için Osmanlı İmparatorluğundan bir parça olmağa razıydılar. Türkler de genelde onları ağırlıyorlardı. Özellikle Arap kültürü ve dili fazilet sayılıyordu onlarca. Hatta Abdülhamit gibi bir sultanın, Ebulhuda ve İzzet Paşa gibi Arap müşavirleri vardı. 1908 yılında Abdülhamid'in aleyhinde yapılan ihtilalde de en azından iki Arap subay (Aziz Ali Mısri ve Muhammed Şevket Paşa) ihtilal liderlerinden idiler. Ne var ki bu gibi kitapların yayınlanması, gittikçe, bağımlı aydınları ve "Yeni Osmanlı" liderleri gibi politikacıları Milliyetçiliğe yönelitti.

1851 yılında Fuad ve Cevdet Paşa, David'in yazılarının bir çoğunu Türkçeye çevirdiler. 1869 yılında Ali Suavi, David'in eserlerinden iktibas edilen ve Türk soyunun geçmişteki azamet ve büyüklüğünden söz eden Türkçe bir risale yayınladı. Bu; Osmanlı İmparatorluğunda tamamen yeni ve görülmemiş bir eğilim olan Milliyetçilik eğilimini açığa vuran ilk yazılardandır. Lewis'in deyişiyle: "Böylece Türkler kendi milliyetlerini, batılıların yazılarını kopya ederek batılılardan almış oldular."(1)

Fransız yahudi yazar David Leon Cohun, Türk Milliyetçiliğini yaymakta önemli katkısı olan şahıslardan biridir. O, 1899 yılında "Inroduction generale a la histoire de Asea" adında bir kitap yayınladı. Bu eserinde, Türklerin ırk üstün-

(1) Bernard Lewis, İslam in History, s. 132.

lüklerinden ve tarih boyu yaptıkları kahramanlıklarından söz etti. Adı geçen kitap, yirminci yüzyılın ilk on yılında Türkçeye çevirilerek yayınlandı. Profesör Huduri ve Bernard Lewis, 1908 devrimini yapan "Jön Türkler Hare keti"nin Pan-Türkizme eğilmesine sebeb olan şahsın, bu yahudi olduğuna inanıyorlar.(2)

Cohun, adı geçen kitaptan başka, Türklerin geçmişteki azameti ve kahramanlıkları hakkında bir kaç öykü de yayınladı. Malumdur ki bu yahudinin Türk ırkını medhetmekten amacı, ırkçı duyguları geliştirmek ve Türklerle diğer ırklar arasındaki dayanışma duygusunu gevşetmek idi. Cohun, yalnız yazılarıyla kalmadı; Paris'te sürgünde olan Türklerden ve Mısırlılardan oluşan bazı cemiyetler kurarak fiilen bu ülkelerde milliyetçi hareketin temelini atmaya çalıştı.(3)

Ancak herkesten çok, Türk ve Arap Kavmiyetçiliğinin çıkmasında rolü olan şahıs, ünlü müsteşrik Arminius Vambery (1832-1918) idi. Vambery, Macaristan yahudi din adamlarından birisinin oğluydu. O, Türk Milliyetçiliği hakkında bir çok eser yayımladı; Türk dili ve edebiyatı üzerinde de çalıştı. Onun eserleri, Batı yanlısı Türk aydınlar tarafından ilgiyle karşılanıyordu ve onları "Vatan-perestliğe" itiyordu. Vambery, Türkiye'nin yüksek rütbeli devlet adamları ve siyasetçileri ile yakından tanışırdı.

Yahudilerin, milliyetçi duyguları körüklemekle takip ettikleri hedeflerden biri, Filistin'in işgali için zemin hazırlamaktı. Yahudiler, Filistin topraklarının göçmen yahudilere

---

(2) Huduri, Nationalism in Asia and Africa, s. 159. Huduri üçüncü dünya ülklerinde Milliyetçiliğin kurucusunun batılılar olduğunu, delilleriyle isbatlamıştır. Ve Bernard Lewis: islam in History, s. 132.

(3) Cohun'un hayatı ve çalışmaları hakkında bakınız: Yahudi Ansiklopedisi, Zodic Kahm'dan bir makale, s. 61, ve Turkism and the Soviets, s. 141. London.

bırakılması için Sultan Abdülhamid ile yaptıkları neticesiz temasdan sonra, bu hedeflerine ulaşabilmek için tek yolun, Abdülhamid'i devirmek, İslâm dünyasını parçalamak ve Arap Türk vahdetini kırmak olduğunu anladılar.

Siyonizm, Milliyetçiliği ve Milliyetçileri desteklemekle ve "Jön Türkler" hareketini kurmakla önce Sultan Abdülhamid'in azledilip zindana düşmesine, daha sonra Türklerin ve Arapların birbirlerine karşı kin bağlayıp düşman olmasına sebeb oldu.(1)

Emperyalizmin ve Siyonizm'in bu komplusu neticesinde 1908'de Meşrutiyete ve Sultan Abdülhamid'in azledilmesine yol açan kavmiyetçi "Jön Türkler Hareketi" icad oldu. Siyonizm'in planlarını uygulayan "Jön Türkler Hareketi"ne mensup olanlar, "Turancılık" siyasetine ve Türk ırkının üstünlüğü inancına bağlandılar, Arap düşmanlığı siyasetini başlattılar. Arapların kültürel cemiyet ve teşekküllerini ortadan kaldırdılar. Araplara ve Türk olmayan diğer kavimlere karşı ayırım yaptılar. Bunların, bu tür eylemleri, İngiltere sömürgeciliğinin dolaysız komplolarının yanı sıra Arap Milliyetçiliğinin çıkmasında önemli bir etken sayılıyor.

İşte, böylece bir taşla iki kuş vurmuş oldu Siyonizm ve Emperyalizm. Hem Türk Kavmiyetçiliğini ve Araplara karşı ayırımı; hem de Arap Milliyetçiliğini ve Türklerle düşmanlığı icadettiler. O zamana kadar Araplar, kendilerini başka bir kavim hissetmiyorlardı. "Jön Türkler" Türk kültürünün diğer kültürlerden üstün olduğunu iddia edince, Araplar da kendi

---

(1) Siyonizm'in ve diğer batılıların Türk Milliyetçiliğinin çıkıp yayılmasındaki rolleri hakkında bakınız: Mardin: The Genesis of Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization ofTurkish PoUtical Ideas (Princeton N. J. 1962, s. 250.)
Harold Boven: British Contribution to Turkish Studies, London 1945, s. 43-44

müstakil hüviyetlerinin üzerinde durmağa başladılar. Arap kavmiyetçiliğini ortaya çıkaran, —İngiltere emperyalizminin, buna doğrudan doğruya teşvik ve yardımda bulunmasıyla birlikte— "Jön Türklerin" ırkçı siyâseti idi gerçekte.(1)

1908 Meşrutiyetten sonra, bir yandan Jön Türkler, Türk milliyetçiliğini açığa vurup, kitle haberleşme araçları ile yaydılar. Öte yandan Osmanlı'ya Arap bölgelerinden vurulan darbeler, ve diğer yanda batı eğitimin yaygınlaşması ve Türk öğrencilerinin batıya gönderilmesi, Türk Kavmiyetçiliği cereyanını daha bir hızlandırdı. Hatta Namık Kemal (1840-1888), Ziya Paşa (1825-1880) ve Cevdet Paşa (1823-1898) gibi bazı Müslüman aydınlar, İslâm'ı Milliyetçiliğe katarak karma bir inanç çıkarmağa çalıştılar. Ancak bu çalışma, ilk baştan yenilgiye uğramaya mahkumdu. Çünkü İslâm'la milliyetçiliğin hiç mi hiç birleşme noktası yoktu. Milliyetçiliğin yükselişi ve batılıların çalışmaları, Kemal Atatürk'ün başa geçip laikliği ilan etmesiyle ve sömürgeciliğin şeytani komplolarının hedefi olan, Osmanlı bakiyesi Türkiye Cumhuriyeti'nin tamamen batıya bağımlı olması ile sonuçlandı. Batı hayranı aydınlar, bu akımın itibar kazanmasına ve tebliğine devam ediyorlardı. Üstelik onlar, artık Atatürk'ün ve varislerinin otorite ve diktatörlüğüyle de destekleniyorlardı. Ünlü batı hayranlarından Türkçülük akımının en büyük teorisyeni Ziya Gökalp'in, batılıların tezlerini kopye etmekten başka bir işi yoktu. Batı kültürü, bu zatın inanç kıblesi idi. Nihayet Milliyetçilik, Türkiye'nin Nato üyeliğine girmesine ve böylece siyâsi ve kültürel bağımsızlığını yitirmesine yol açtı.

---

(1) Bkz: The Emergetıce of Arap Nationalism, s. 71, Zein Nzein'in eseri.

4- Arap Milliyetçiliğinin Bayraktarı İngiliz Sömürgeciliği

Batı düşüncelerinin ve sömürgeciliğin yayılmasından önce, Arap bölgelerinde Milliyetçilik düşüncesinden hiç eser yoktu.

Hicri onuncu yüzyıldan (M.S. 16. yüzyıl) itibaren Arap bölgeleri yavaş yavaş Osmanlı İmparatorluğu hakimiyeti altına girdi. Böylece Ortadoğudaki İslâmi bölgelerin hemen hepsinin arasında bir vahdet kurulmuş oldu.

Osmanlı İmparatorluğunun hakimiyeti döneminde (yirminci yüzyılın öncesine kadar) Arap kitleleri, Türklerle kendileri arasında her hangi bir yabancılık hissetmiyorlardı. Aksine Müslüman Türk ve Arap bölgelerinin vahdetinden tamamen razıydılar. Osmanlı Sultanını, Müslümanların gerçek lideri olarak tanıyorlardı. Osmanlılar da —değindiğimiz gibi— Arapların aleyhinde ayırımcılık yapmıyorlardı. Hatta Arap bölgelerinin her birisinde, o bölgenin ahalisinden bir vali tayin ediyorlardı.

Fransa sömürgeciliği, önce Kavmiyetçilik ve ayrılık tohumunu Mısır'da serpti; sonra Siyonizm ve emperyalizm, şeytanlıkla ırkçı taassupları türklerin içerisine soktu. İlk defa Arapların aleyhine şiddetle ayırımcılık yapan Yeni Osmanlılar (Jön Türkler'i) işbaşına geçirdi.

Bu akımla paralel olarak, sömürgeciler, özellikle İngiltere sömürgeciliği; misyonerler, hıristiyan Araplar ve batıcı aydınlar vasıtasıyla Milliyetçiliği ve ırkçı taassupları, Arapların içerisinde yaymak için şiddetle çalışıyordu.

Arap Milliyetçiliği, Mısır'dan sonra Suriye, Lübnan ve Ürdün'de ortaya çıktı. Bu bölgelerde misyonerlerin çalışmaları her yerden daha çoktu. Yasui Katolik Grubunun

üyeleri 1830 yılında, protestanlar ise 1820 yılında Şam'a girmişlerdi. Bu bölgelerdeki hıristiyan topluluğu, sömürgeciliğin desiselerini uygulayan asıl âmil oldu. Hıristiyan Araplar, batının nüfuzunun, Müslümanlar arasına sızmasını, kendi menfaatlerine uygun sayıyorlardı. İngiltere ile Fransa sömürgeciliğini, Müslümanların karşısında bir sığınak kabul ediyorlardı. Bunlar, "Evrensel İslâm Ümmeti" ülküsünün yayılması karşısında çok hassasiyet ve titizlik gösteriyorlardı. Çünkü bunlar, "azınlık" şekline gelirlerdi böyle bir vahdet gerçekleştiği takdirde. Oysa, eğer vahdetin ekseni İslâm değil, Milliyetçilik olursa —hiç kimse Müslüman ve hıristiyan olmayıp "Arap" olduğu için— azınlık sayılmadıkları gibi bir de, batıda öğrenimlerini tamamlayıp, sömürgecilerin güvenini kazandıkları için, ülkelerinin liderliğini ellerine almayı bile ümid ediyorlardı.

Arap hıristiyanlar, eskiden beri Arap Müslümanların karşısında batı devletlerinden yardım istiyorlardı aslında. Mesela: 1860 iç savaşında, avrupalıları, Lübnan'a ordu çıkarmaya davet ettiler. Ancak bu tavır, uzun süre içerisinde hıristiyanların meselesini halledemezdi. Çünkü bu tavır, Müslümanların kötümserliğine sebeb oluyordu. Bu yüzden hıristiyanlar, sömürgeci ağalarının emriyle yeni bir çare düşünerek, Milliyetçiliği sokmakta önayak oldular.

Başta gelen örneklerden biri, Arap Milliyetçiliğinin kurucularından sayılan Necib Azûri idi. O, hem Fransa'nın, hem de İngiltere'nin uşağı idi. Azûri, 1904'te Paris'te "Arap Milliyetinin Uyanışı" adında bir kitap yayımladı. Onun Paris'te yaptığı diğer bir iş, "Arap Vatanı Birliği" adında bir cemiyet kurmak ve bu cemiyetin yayın organı olarak "Arap İstiklâli" adıyla bir aylık dergi yayınlamaktı. Bu aylık dergiyi yayınlamakta, Fransa Dışişleri Bakanlığının memurlarından

olan ve Arap kavmini öven, "Arap Kıyamı" kitabının yazarı Eugene Jung, onunla yakından işbirliği yapıyordu. Adı geçen dergide durmadan tekrarlanan konulardan biri; Arap ve Türklerin arasındaki ırksal, kültürel ve siyâsi farklılıklar, Arap kavminin Türklerden üstün oluşu ve Arapların Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmasının gerekliliği idi.(1) Azuri ve Jung'e göre Osmanlı İmparatorluğunun yıkılması, ancak Arapların, Kürtlerin ve Ermenilerin ayaklanmasıyla gerçekleşebilirdi.(2)

Azûri'nin uluslararası siyâsetdeki görüşleri de, O'nun İngiltere ve Fransa'ya bağımlılığını açığa vuruyordu. O, Türklerin karşısında İngiltere ile dostluk kurma yanlısıydı. Bu nedenle İngiltereye bağımlı "Muhammed Vahid Bey" partisini ve "el-Haktetim", "el-Vatan" gibi gazeteleri destekliyordu. Osmanlıyı destekleyen Almanya'yı beşeri toplumlar için bir tehlike; İngiltere ve Fransa'yı ise evrensel adaletin bayraktarı olarak niteliyordu. Ve bu iki sömürgeci gücü, Arapların lehine Osmanlının iç işlerine müdâhele etmeğe teşvik ediyordu.

Azûri ile Jung'un işbirliği, Fransa'nın para ve silah yardımıyla, Osmanlı İmparatorluğunun içerisinde gönüllü olarak bir kıyam ve ayaklanma tertiplemeğe yönelikti. Dr. Hamid İnayet bu konuda şöyle yazıyor:

"Azûri, İngiltere ve Fransa'ya karşı vefakâr olduğunu ve onların doğudaki menfaatlerinin korunmasını istediği defalarca hatırlatarak, "Fransızlar, bize yardım edip, istediklerini istesinler bizden" diyordu.(1)

---

(1)Bkz: Sâtı El Husri: ElBilâdul-Arabiyye ve'd-Devletü'l-Osmaniyye. B.Dârü'l-ilm el-Melâin, Beyrut 1960, S. 126.

(2) Le Revietv de la nation arabe, Azûrinin eseri, s. 209.

(1) Seyri der Endişe-i Siyasiy-iArab, 228-234. 40

İşte bu Azûri denilen işbirlikçi, Arap Milliyetçiliğinin kurucularından, İngiltere ve Fransa gibi büyük güçlerin uşağı idi.

Azûri'den başka, Petros Bastanî, Nâsıf el-Yezcî, İbrahim el-Yezcî, Nafel Nafel, Selim Nafel, Mikail Şemhâde, Sem'an Kelhun, Circis Feyyaz, Arslan Dimaşki ve Emperyalizme bağımlı olan Hıristiyanlardan diğer bir çokları da Arap Milliyetçiliğini yaymak için çalıştılar. Bu Arap Milliyetçiliğinin bayraktarları, Araplara, diğer Müslüman halklardan farklı ve seçkin olduklarını kabul ettirme görevini üstlenmişlerdi. Bu hedeflerine ulaşmak için tarihi tahrife koyuldular; İslam dinini, kültürünü ve medeniyetini, Arap dini, kültürü ve medeniyeti olarak tanıttılar ki bu, İslâm'a karşı büyük bir hıyanettir. Bunların, Arap kavmiyetçiliğini isbatlamak için kullandıkları metod ve kavramlar, batı kültürü ve düşüncesinden bir iktibas ve alıntıdan başka bir şey değildi.

Arap Milliyetçiliğinin İki Şekli

a)- Mısır, Suriye, Irak ve diğer milliyetlerin üzerinde durulması,

b)- Arapların vahdeti veya "Arap Milliyeti" üzerinde genel olarak durmak.

Birinci Dünya Savaşında İngiltere doğrudan doğruya ve açıkça, Arap Milliyetçiliğinin bayraktarı ve himayecisi durumundaydı ve Türk-Arap düşmanlığından kendi menfaatine yararlandı. Arap Milliyetçiliğinin başlangıcı sayılan, Ürdün Şahı Hüseyin'in ceddi (dedesi) Şerif Hüseyin'in isyanı, İngilterenin müdâhalesinin bir neticesi idi. Arap Milliyetçiliğinin yayılması, İngiltere ve Fransa devletlerinin ayağını, Arap bölgelerine atmalarına ve kanser tümörü İsrail'in Arap ülkelerinin kalbinde oluşmasına sebeb oldu.

Arapların Türkler Aleyhinde milliyetçilik isyanını başlatan Şerif Hüseynin en büyük destekçisi ingilizler idi.

Şerif Hüseyn'in sömürgeci İngilizlerle yaptığı işbirliği bir çok yönden ibret vericidir:

• 1914 de —Şerif-Hüseyn'in oğlu ve Ürdün Şahı Hüseynin babası— Abdullah aracılığıyla, meşhur İngiliz generali Kitchner'in ve Şerif in arasında doğrudan doğruya bir temas kuruldu. Bir müddet sonra Kitchrier, yüksek rütbeli subaylardan Ronald Stors'u Abdullah ile görüşmeğe gönderdi. Bu sırada Birinci Dünya Savaş'ı başladı. Artık İngiltere Savaş bakanı olan Kitchner, 1914 Ekim ayında Abdullah'a bir mesaj göndererek Arapların, Türkler karşısında kurtuluş savaşını başlatmalarını istedi.

Kitchner, Şerife, İngilterenin, Arapların bağımsızlık mücadelesini destekleyeceğine ve hatta dünya Müslümanları hilafetinin Türklerin elinden çıkıp Araplara geçmesi ve bu arada Şerifin halife olması için çalışacaklarına dair söz vermişti.

Şerif Hüseyin —bu din kılıklı kavmiyetçi— Arap bağımsızlığı adıyla emperyalizmin planını uyguladı; Osmanlı'yı, İngiltere ve Fransay'la savaştığı zaman arkadan hançer vurarak Arapları, Müslüman Türklerin aleyhine ve İngiltere'nin lehine kışkırttı. İngiltere sömürücülerinin generali Mcmohan, Şerife bir mektup göndererek; "Kahraman Arap milletinin bağımsızlık mücadelesinde" oynadığı belirleyici rolü için takdir ve teşekkürlerini bildirdi. Bu mektup, İngiltere Dışişleri Bakanlığı arşivinde mevcuttur.

Şerif, 21 Haziran 1915'de Mcmohan'a gönderdiği mesajda İngiltere'den, hilâfetin Araplara geçmesini desteklemesini istedi. 10 Haziran 1916'da Şerif Hüseynin öncülüğünde İngiltere'nin silah, mühimmat ve siyasi-askeri yardı-

mıyla "Arap Milli Kıyamı"! başladı. Arapların bu milliyetçi kıyamında, İngiltere devletinin görevlisi T.E. Lawrence, Şerif Faysal'ın baş müşaviri idi. Bir yandan Arapların kurtuluş ordusu(!) Türklere saldırdı. Öte yandan İngiltere kuvvetlerinin komutanı general Allenby, Filistin'de ilerlemeye başladı.

Böylece Arapların milliyetçi mücadelesi, İngilterenin askeri yardımıyla ilerledi.

Fakat İngiltere ve Fransa sömürgecileri, Arapları İstiklâl Savaşına sevkettikleri, Şerif Hüseyin ve Arap milliyetçileri "el-Fetat" ve "el-Ahad" gibi kuruluşlarıyla emperyalizmin planlarını uygularken, İngiltere ve Fransa gizlice Arap bölgelerini kendi aralarında bölmekle meşgul idiler. Gizli Sykes-Picot antlaşmasını ve Balfour beyannamesini imzalamaları, Arap ülkelerini kendi aralarında bölmek ve İsrail'i kurmak içindi.

Osmanlı'nın aleyhinde milliyetçi duyguları şiddetlendirmekle Fransa; Cezayir, Tunus ve Fas ülkelerini; İtalya, Libyayı; Rusya, Ermenistan'ın bazı kısımlarını işgal etti. İngiltere ise, Mısır, Kıbrıs, Aden, Fars Körfezi Beylikleri, daha sonra Suriye, Lübnan ve Irak'ı işgal ederek kanser tümörü İsrail'i, Arap dünyasının tam göbeğinde kurdurdu.

Bu da işte, Milliyetçiliğin Arap ülkelerinde ortaya çıkmasının elem verici öyküsü...

Böylece görülüyor ki: Milliyetçilik başta misyonerler, İngiliz ve Fransız müsteşrikler olmak üzere batılılar eliyle İslâm ülkelerine girip, daha sonra emperyalizmin komplolarına uygun olarak yayılmıştır.

Her zaman sömürgecilerin hizmetinde olan Milliyetçilik, İslâm dünyasının vahdetini kırmak ve Osmanlı İmparatorluğunu yoketmek için bir vesile ve araç idi. Hıristiyan ve Yahudi azınlıklarıyla batıya bağımlı aydınlar, emperyalizmin

bu hususdaki planının asıl uygulayıcılarıydılar.

İslâmi bölgelerde ün kazanan Kavmiyetçilik bayraktarlarının, öncülerinin hemen hepsi, batı hayranlarıydı. Bunlar, fikir ve inançlarını batılılardan alıyorlardı. "Vatan" ve "Vatanseverlik" kavramlarının, Arapların, Türklerin ve İranlıların arasında itibar kazanması, batı düşüncesinin girmesinin bir sonucuydu. Batı örneklerini "milli" etiketle taklitten ibaret olan Milliyetçilik, sonunda ülkelerin ya batıya, ya da doğuya bağımlı olmalarına sebeb olmuştur. Arap ve diğer İslâm halklarının Milliyetçiliğini, o parlak sabıkalara sahip olan(!) Fransa ve İngiltere'nin desteklemesi, hâli hazırda Türkiye ve İran'ın milliyetçi güçlerinin en büyük destekleyicisinin Amerika; Baasçıların ve bazı Arap ülkelerinin ise Rusya olması, bunu açıkça ortaya koyuyor.

Burada bir önemli soruyla karşılaşıyoruz:

Batılıların, kendini kaybetmiş aydınlar aracılığıyla İslâm ülkelerine soktukları Kavmiyetçilik, nasıl oldu da müslüman halkın bir kısmının kabulüyle karşılaşıp yayıldı?

Cevabına gelince:...

Halk kitlesi, "Vatanı sevmek" ile "Milliyetçilik" arasındaki farkı anlayamamışlardı. Kitlelerin yanında Milliyetçilik, "İslâmi Ümmetçilik" ile eşit idi. İslâm ilk baştan "ÜMMET" mefhumunu icâd etmiş, dünyayı "Darul-İslâm" ve "Darul-Harb" olmak üzere ikiye ayırmıştı. Kitleler, Milliyetçiliği bu İslâmi düşünceyle eşanlamlı zannetmişler ve bu yüzden kabul etmişlerdir onu.

Mısırlı bir Müslümanın, Mısırlı Kıpti hıristiyanları kendi milliyeti havzasından hariç sayması veya Türkiye Müslümanlarının, Türkiye Ermenilerini her zaman yabancı saymaları bu iddiamıza en iyi delildir.

Halk kitlesi, Milliyetçilik bayraktarlarının ve aydınların

aksine— batıya hayran oldukları veya emperyalizme bağımlılıkları için değil, toplumdaki zulmün veya İngiltere ve Fransa sömürgeciliğinin karşısında bir tepki olarak Milliyetçiliğe bağlandılar. Halk kitlesi için Milliyetçilik bir "his" idi, bir ekol değil. Fakat batı hayranı aydınlar ve bağımlı siyasetçiler, O'nu, bir "siyasi mezhep" ve ideoloji" olarak kabul etmişlerdi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Milliyetçilik Akımının Tarifi, Temelleri ve Özellikleri

Milliyetçiliğin Tarifi

"Milliyetçilik" ve "Vatanperestlik" kelimeleri, Frenk dilindeki "Milliyetçilik" sözcüğünün çevirisi ve karşılığıdır. Latincede "nation" ve "nitos" kelimeleri doğum yeri manasına gelir.

Siyâsi ilimlerin araştırıcı ve düşünürleri, "milliyetçilik"! çeşitli şekillerinde tarif etmişlerdir.

Carlton Hayes şöyle diyor:

"Millet (nasyon), ortak dünya görüşü ve kültürüne sahip, bağımsız bir siyasi gruptur."

Hans Kohn şöyle yazıyor.

"Belli bir grub'un bir yerde yaşaması, "milliyet"i kuran baş etkendir. Ve aynı tabii ve coğrafi muhitte yetişmek, fertler arasındaki milli dayanışmayı gerçekleştiren en büyük faktördür. Bu temele dayanarak ortak menfaat ve maslahatı hisseden grup, bir "milleti" oluşturmaktadır."

Bubgi şöyle söylüyor:

"Millet, toprak ve kanın veya dilin'veya kültür ve tarihin kendilerini birbirine bağladığı fertlerden oluşan topluluktur."(1)

Salo W. Baron, milleti şöyle tanımlıyor: "Millet, bir yerde yaşıyan ve ortak siyasi kurumlarda bir araya gelen gruptan

---

(1) Luigo: Nationalism and Internationalism, s. 25. Newyork, 1946.

ibarettir."[2]

Milliyetçiliğin özellikleri hususunda Kohn diyor ki: "Vatana bağlılığın derin duygusu, ona mutlak vefakârlık ve onun alınyazısın da ortak olma hissi, Milliyetçiliğin temelidir. Vatanseverlik, insanın vatana vefakârlığı yolunda bir engel önüne geçmediği müddetçe asildir."[3]

Amerika Ansiklopedisi Milliyetçiliği tarif ederken şunları yazıyor:

"Milli birim"e her şeyden daha çok bağımlı ve vefakâr olmak, Milliyetçiliğin temel mefhumlarındandır. Bunun yanında, milletinin elde ettikleriyle övünmek, milletinin yüceliğine, hatta diğer milletlerden üstün olduğuna derinden inanmak Milliyetçiliğin gereklerindendir."[4]

Hayes de bu noktayı tekrarlamış:

"İç grub"a (vatan ve millete) vefakârlık ve bağlılık, vatanperestliğin esâsıdır."[5]

Mezkur tarifleri incelediğimizde şu noktayı açıkça görüyoruz.

"İnanç" ve "ideoloji" etrafında birleşme yerine toprak, kan ve dile asliyet verme, Milliyetçiliğin esası ve temelidir. Milliyetçilik; dil, toprak ve ırk etrafında birleşmek, "vatan" ve "milliyet'in taassub ekseni olması bayraktarıdır. "Değişik hüviyetlerin oluşumunda, asıl etken nedir?" sorusuna vatanperestler şu cevabı veriyorlar:

"İnsanı diğerlerinden ayıran şey, "inanç"ı değil, doğumyeri, dili ve ırkıdır. "Vatan" ve "Millet" çerçevesi içerisinde olanlar, "kendi"; bu çerçevenin dışında bulunanlar ise

---

(2) Salo. W. Baron: Modern Nationalism and Religion, s. 31.

(3) Hans Kohn: The Idea of Nationalism Newyork, 1927, s. 15.

(4) Encyclopaedea Americana, vol III.

(5) Cariton Hayes: Essays on Nationalism, s. 56.

"yabancı"dır. 'Vatan ve millet çıkarları", her şeyin doğruluk ve yanlışlık, iyilik ve kötülük ve insanın ferdi ve içtimâi işlerine değer verme kıstasıdır.

Milliyetçiliğe göre "milliyef'i oluşturan unsurlar; coğrafi sınırlar, ırk ve siyasi kurumlar gibi maddi etkenlerden ibarettir. Bu etkenlere dayanarak halkın bir kısmı aynı alınyazısını ve müşterek geçmişi paylaştıklarını hissediyorlar..

Milliyetçi insan, kendi milletinin ve vatanının üstünlüğüne içten inanır, tüm iyilikleri kendi vatanına ve milletine nîsbet eder.

Vatanperestlik ve Laiklik Arasındaki Bağlantı

Milliyetçiliğin laiklikle; ("devlet'in "din"den, "siyasetin "din"den ayrılmasını savunan görüşle) inkâr edilmez bir bağlantısı vardır. Milliyetçiliğin temellerinden biri, dini taallukata göz yummak ve dine dayanan devletten kaçınmaktır. Mısır milliyetçiliğinin başta gelen sloganlarından biri şuydu: "Din Allah'ın, vatan herkesindir." Yani din, insanın şahsi ve ibadi işlerine bakar. Ama vatan, onun siyasi ve içtimâi yaşantısıyla ilgilidir. Bu, laiklik düşüncesinden başka bir şey değildir.

Milliyetçilik ve ırkçılık, yüzde yüz laikliği getirir. "Milli birlik, vatan ortaklığı esasına göre kurulmalıdır" düşüncesi, dinin devlet işlerine karşıtırılmamasını icab ettirir.

Milliyetçilik: "Dinî inançları temel almak, milli birliğe engel ve dini azınlıkların kendilerini yabancı hissetmelerine sebeb olacağını" iddia ederek, böyle olmaması için mecburen laikliği kabul etmeyi öngörür.

Irkçılık; hükümeti, belli bir nizam ve ideolojiyi uygulamak için değil, vatan ve onun fertlerini korumak için bir iktidar ve güç sayıyor.

İktisat da milli menfaatler ve milletin rahatlığı etrafında dönüyor. Yani "meşru" ve "gayri meşru" yollar değil, "aziz vatanın çıkarları" gözönüne alınıyor milliyetçilikte.

Bu nizamda kültür, sanat, şiir ve edebiyat, milli azameti göstermek, kendi kendine övünmek ve milli duyguları kuvvetlendirmek yolunda bir araçtır.

Milliyetçiliğe göre içtimai ve ferdi hayatta değer ölçüsü, harekete geçirici, yön verici ve siyasi-fikri tutumları belirleyici etken, vatan ve milliyettir.

Milliyetçiliğin Diğer Özellikleri

1- Yabancının karşısında vatandaşı savunmak, ister haklı olsun ister haksız.

2- Kendi ülkesinin milli şahsiyetlerini ve tarihi kahramanlarını (hemen hemen tapınma derecesinde) saygıyla anmak,

3- Putperestlik vb. eski gelenekleri diriltmek. Milliyetçilik bu yönde eski ölmüş geleneklere ve vehimden kaynaklanan mitlere dayanır.

Mısır Milliyetçiliğinin en fasih sözcüsü olan Taha Hüseyin, eski Firavun uygarlığının hatıralarını diriltmeğe çok çalıştı.

Mısır'ın ünlü milliyetçisi Lütfi es-Seyyid, "Mısırlılar, Mısır'ın Fravun zamanındaki parlak uygarlığından haberdar olmalıdırlar ki tarihi bağlarını anlasınlar" diyordu. (1)

İran milliyetçiliği de İran milletini, Hz. Muhammed (sav)'e değil, Kuroş ve Dariyuş'a bağlamak istiyordu daima.

4- Kendini büyültmek, milletine büyüklük hissi vermek, onu, güzel, kudretli, şefkatli ve galip göstermek amacıyla

---

(1) Bakın: Mukaddimetun Lidirasetil-fikris-Siyasi el-Arabi, s. 101.

tarihi tahrif ve değiştirmek.

5- Eski Totemizmde olduğu gibi bazı özel alametlerin kutsallığına inanmak. Başak, aslan, kartal ve kurt gibi milli arma ve milli marş mukaddes sayılıyor milliyetçilikte. Bunların kutsallığını ve hürmetini korumak için insan, kendini bile feda etmelidir milliyetçiliğe göre.

Böylece görüyoruz ki "Milliyetçilik bir akım ve din benzeridir ki onun tanrısı (vatan), özel peygamberleri, Totemleri, taptığı putları ve kendine ait bazı gelenekleri, bir dinin unsurları hükmünü taşır. Aslında batılılar, insanda doğal bir his olan "vatanseverlik" hissine dayanarak "Milliyetçilik" isminde bir plan çizdiler ve batı hayranları da Şark'a soktular onu.

Kabile Nizâmının Gelişmiş Şekli Milliyetçilik

Batılılar, Milliyetçilik dinini, gruplaşmak ve "vatanseverlik" garizesine ve eski kabilesel taassublara dayanarak kurdular. Eğer Milliyetçilik akımını dikkatle incelersek, Totemizmin kabile düzeninden oluşmuş olduğunu görürüz.

Kabile düzeninde birliğin esası, "kan" ve "toprak" ta ortak olmaya bağlıdır. Kabile düzeninde doğruluk, takva, inanç ve iman göz önüne alınmaksızın kabileye mensub kimse, diğerleri tarafından sevilip destekleniyor; ona mensub olmayan şahıs ise "yabancı" sayılıyor. Milliyetçilikte de aynen böyledir. Kabile düzeninde savaş ve barış, kabileden ötürü idi. İnsanlar filan kabileye mensub olduğu için kıvanç duyar, övünürdü. Hatta başka kabilelerden olanları küçümsüyorlardı bile. Kabile, gölgesinde insanların kendilerini emniyette hissettikleri bir kurum idi. Milliyetçilikte de aynen öyledir.

Kabile düzeni "Totemizm"inin bazı unsurları, Milliyetçilik akımında da mevcuttur. Her kabilenin bir "totem"i vardı. Kabile mensubları, kabilenin koruyucu ruhunun onda olduğuna

inanırlardı. "Vatan", bugünkü uygar insanın en büyük totemidir. Totemcilik, ne kadar akıl ve mantığa aykırıysa Milliyetçilik de o kadar aykırıdır. Totem, kabilede birliği sağlayan etken olduğu gibi bugün "vatan" aynı rolü oynamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Milliyetçiliği Niçin Reddediyoruz?

Vatanseverlik İle Milliyetçilik Arasındaki Fark

Arapların "vataniyye" ve Frenklerin "pateryatizm" dedikleri "Vatanseverlik" ile Arapların "Kavmiyet" ve Batılıların "Nasyonalizm" dedikleri Milliyetçilik birbirinden tamamıyla ayrı olan iki olgu oldukları halde, bazıları, aralarındaki farkı unutuyor.

"Vatanseverlik" insanın tabii bir hissidir. Fakat "Milliyetçilik" bir his değil "ideolojidir. Vatanseverlik, bir duygudur. Milliyetçilik, bu duygunun üzerine kurulmuş olan bir ideolojidir.

Nasyonalizm ideolojisi, diğer canlıların insanla ortak yönünü teşkil eden insandaki iki hayvani içgüdü üzerine kurulmuştur. "Toplu yaşam"a olan eğilim ve "Ev-barka bağlılık."

Milliyetçilik, bu iki içgüdü ile başladı. Sonra bu içgüdüsel destekten yararlanarak bir dine benzer hale geldi. Bu doğal hisleri, yıkıcı bir taassub ve bağnazlığa çevirdi.

Milliyetçilik, İnsanın Hayvani İçgüdüleri Üzerine Kurulmuştur

Toplu halde yaşamak insanın içgüdülerindendir. O, bu konuda bazı hayvanlar ile aynı konumdadır. Doku hücrele-

ri toplu halde yaşıyor. Karıncaların ve arıların da yaşamları toplumsaldır. Vahşi öküzler, tehlikenin yaklaştığını hissettikleri zaman, inekleri ve danaları sürünün içerisine alıp kendileri savunma işini üstleniyorlar. Tehlike ile karşılaşan atlar, başlarını bir araya getirip arkalarını düşmana doğru çevirerek bir kurtuluş çemberi teşkil ediyorlar.(1)

Toprağa sarılmak, "ev" ve "vatan"a karşı sevgi göstermek insanın hayvani içgüdülerinden bir diğeridir. Köpek ve kedinin içerisinde yaşadıkları eve içten bir bağlılıkları vardır. Güvercin kendi yuvasına öyle bir ilgi gösteriyor ki nerede olsa aynı yerine dönüyor.

Öyleyse "toplu yaşam" ve "vatanseverlik", her ikisi, insanın hayvani içgüdülerindendir. Bu konuda diğer hayvanlarla aynı durumdadır.

İnsani Toplumda, Toplumsal Birlik Hangi Temel Üzerine Kurulmalıdır

İnsan, tarih sürecinde, vahşilikten çıkıp içgüdüsü uygarlığa ve toplumsal yaşama yöneldiği andan itibaren, şu mesele ile karşı karşıya kalmıştır: Toplumsal yaşamın altyapısı ne olmalıdır?

"Toprak", "kan", "dil" mi? Yoksa "İnanç", "düşünce", "akıl" mı?

Hayvanlar, içgüdüleri gereği toplumsal yaşantılarını, "kan" (cinste ortaklık) veya toprak temeli üzerine kuruyorlar.

Tarih boyunca dâima iki zıt çizgi vardır. Biri, Peygamberlerin ve büyük dinlerin çizgisi. Diğeri ise "cahiliyet çizgisi" dir.

Peygamberlerin çizgisinde, vahdet ve birliğin temelini, "inanç" ve "iman" oluşturmaktadır. İslâm onu tamamlayarak

---

(1) The Descent of Man, s. 14. 52

"İslâm Ümmeti" diye bir "inanç milleti" kurdu. Fakat "Cahiliyet çizgisi"nde, ırk, coğrafî sınırlar, renk, dil ve siyasi kurum birlik esası olarak ele alınmıştır. İlkel Totemcilik düzeni, Kabile Nizamı, Eski Yunan Uygarlığı ve Kaide ve Aşur İran'ı, birlik esasını yukardaki cahiliyet unsurlarında arıyorlardı.

Kur'an-ı Kerim bu iki çizgiyi; üstünlük kaynağını, ateşten yaratılmak (ırk ve kan) sayan "Şeytan" çizgisi ile üstünlüğün "akıl", "şuur" ve "ilim" ile olduğuna inanan "Adem" çizgisinin devamı saymıştır.

Niçin İnsanın Birlik Temeli, Toprak" ve "Kan" Değil, 'İnanç" Olmalıdır?

Buraya kadar "toprak" ve "kan" esaslarına dayanan birliğin, insanı diğer hayvanlardan ayıran üstün özelliklerinden değil, öbür hayvanlarda da mevcud olan, insanın hayvani içgüdüsünden ileri geldiği açıklığa kavuştu.

Şimdi bakalım: İnsanlar, —insan olmaları itibarı ile— neyi ele almalıdırlar vahdet esası olarak? "Toprak" ve "kan"ı mı? Yoksa başka bir şeyi mi?

Bu soruyu cevaplandırabilmek için önce insanın özel mahiyetini anlamamız gereklidir:

İnsan, bünyesinde "ilahi ruh" (hayvan ötesi özellik) bulunan "bir canlı"dır.

Bu yüzden insanda iki çeşit özellik ve eğilim mevcuttur. Biri, diğer bütün hayvanlarda da bulunan hayvani eğilimler; diğeri ise insanı öbür hayvanlardan ayıran, özel insanı eğilimlerdir.

İnsan ile hayvanların arasındaki müşterek hayvani eğilimler, içgüdülerden ibarettir. İçgüdü, Freud'ün ve McDougal'ın deyişiyle, organizma aracılığı ile tüm canlıların hayatında etkili olan bir esrarengiz güçtür. Canlılar, içgüdüleri

gereği, hesaplamadan, düşünmeden bir takım girişimlerde bulunur.

İnsanın içerisindeki yemek isteği, cinsi ilişki ihtiyacı, savaşma hissi, toprak, kan, altın (mal) ve bunun benzeri şeylere alaka göstermek gibi içgüdüler, onun hayvani yaratılışındandır. İşte insan bu yönden hayvanlara benzer. Fakat insanın üstün mahiyetine nazaran biyolojik açıdan da insanın içgüdüleri, diğer hayvanların aksine çok zayıf ve edilgin hale gelmiş ve onun işlerinde —hayvanların aksine— yalnız içgüdü değil, daha üstün eğilimler de rol oynamaktadır.

Bu, insanın fazilet ölçüsü ve onu hayvanlardan ayıran üstün eğilimler insana mahsustur. "Akıl", "şuur", "bilinç" ve "imân" insana mahsus eğilimlerin en büyük görüntülerindendir. "Olgunlaşma isteği", "okuma isteği" ve "idealizm" bu grup eğilimlerdendir.

İnsanın eylemlerindeki kontrol edici etken ve hayatındaki yön verici, harekete geçirici, belirleyici güç, insanı diğer yaratıklardan ayıran "bilinç", "şuur", "akıl" ve "iman" olmalıdır; hayvanlarda da olan ve insana hiçbir üstünlük vermeyen içgüdüler değil. Bunun için kendi hayvani (biyolojik) durumunu aşan insanlarda ideal, fikir ve düşüncenin etkisinin; içgüdünün gerektirdiği bir çok şeyi değiştirdiğini veya etkinliğini azalttığını görürüz.

Aynı şekilde insanlar arasındaki ortaklık ve farklılıkların doğrudan doğruya akü ve bilinçten ileri geldiğini, içgüdülerden ileri gelmediğini görürüz.

İşte buradan, insanın eylemlerindeki asıl kontrol edici ve belirleyici etkenin toprak ve kan olduğunu söyleyen Milliyetçiliğin ve o etkenin mide olduğuna inanan Komünizm'in ve de onun "belden aşağı" olduğunu sanan Freudizm'in yanlışlığını, sapıklığını ve peygamberler yolunun doğruluğunu,

sağlamlığını anlıyoruz. Peygamberler yolunun dışında bütün yolların ölçüleri, hayvanların karşısında insana her hangi bir üstünlük kazandırmayan içgüdülerdir. Ancak peygamberlerin yolunda belirleyici etken, "toprak", "kan", "mide" ve "şehevi arzular"dan hiç birisi değil kaynağı, insanı eş-ref-i mahlukat (yaratıkların en şereflisi) eden ve onu bütün evreni incelemeğe kadir kılan "şuur", "ilim", "akıl", "inanç" ve "ideoloji"dir.

İnsan, toprak ve kan bağlarına bağlı kaldığı müddetçe, hayvani düzeyde bocalayıp durmaktadır. Ama bağlılığını inanç ve ideoloji üzerine topladığı zaman, insanlık fezasında uçmaya başlar.

İnsanın bağlılıkları, içgüdünün gerektirdiği değil, akıl ve şuurun gerektirdiği şekilde olmalıdır.

Milliyetçilik ve diğer batılı "izm'ler gibi insanın yaşamına içgüdüsel açıklama getirmek; insanı hayvan düzeyine indiren ve bilimsel açıdan da —insana hâs özelliğin bilinç olduğu ve içgüdünün onda ölü bulunması sebebiyle— sonuçsuz olan yanlış ve yersiz bir yorumdur. İnsanın tarih boyu "inanç" yolunda yaptığı fedakarlıkları, hayata getirilen bu açıklamanın itibarsızlığını, sapıklığını isbat ediyor.

İnsan, "insan"dır; hayvan değildir. Hayatında belirleyici etken ve birlik esası, "inanç" olmalıdır; toprak, kan, altın (mal) gibi şeyler değil. İşte bu yüzden, Nasyonalizm'i, Komünizm'i ve diğer aldatmaca "izm'leri reddedip, "inanc"a ve insanın "olgunlaşma isteği" hissine dayanan ilahi düşünceye dönmeliyiz.

Milliyetçilik, İnsanın İradesine ve Seçimine Değil, Tabiatın Tesadüfüne Dayanır

Milliyetçilik'te "milliyet", tabiat'ın bir tesadüfüdür. Fakat İslam'da, insanın seçimine, iradi ve bilinçli ameline da-

yanmaktadır. İslam'a göre insan, kaderini belirlemede baş faktördür.

Kavmiyetçiliğin temeli, belli bir grubun belli bir yerde yaşaması veya belli bir ırktan olmak ya da belli bir dile sahip olmaktır. Bunlar ise tamamıyle "tesadüf ve "şans "a bağlı şeylerdir. İnsanın hür iradesi ile hiç bir ilgisi yoktur.

Özel bir ırk, renk ve dilden olan bir insan, kendisini bu doğuştan gelen bağlılıklardan nasıl kurtarabilir? İnsanın siyasi içtimai hayatında, "tabiat tesadüfü"nü esas almak, insanın makamını alçaltmak anlamınadır, gerçekte. Vakıa insanın diğer canlılardan üstünlüğü, "hür irade "ye ve seçme yetkisine sahip olmasından ve vücuduna kendisinin mahiyet vermesinden ibarettir. Fakat Milliyetçilik, insanı bu yüksek yerinden aşağıya indirip "doğum yeri" zindanına mahkum ediyor.

Milliyetçilik, diğer yönlerden de insanları hür iradelerinden uzaklaştırır.

Hitler Almanya'sında "Nazizm" tecrübesi, bu iddiamıza en iyi kanıttır. Hitler Milliyetçiliğinin şöyle bir sloganı vardı: "Herkes Arya ırkındandır. Anadili Almancadır. İstese de istemesede Almanyalıdır." Bunun neticesi ise diğer ülkeleri —oturanları ile ırkdaşlık bahanesi ile razı olmasalar bile— gasbetmekten başka bir şey değildi!

BEŞİNCİ BÖLÜM

Milliyetçiliğin Yetersizliği

Milliyetçilik Temellerinin Mantıksızlığı

Herbert Luthy şöyle diyor: "Milliyetçilik, akıl ve bilim açısından hiç bir yorumu olmayan ve ancak inananlarının yanında önemi olan bir avuç "hurafe"ye dayanan bir "ekol"dür."

Milliyetçilik temelleri, tüm dünya milletlerinin üzerinde nasıl uygulanabilir? Bir miletin bağımsız kimliğini oluşturan şeyler nelerdir? Bir milleti maddi veya manevi yönden diğer milletlerden ayıran ve diğer milletlerde bulunması imkânsız olan nitelikler nelerdir?

Milliyetçiler, bu soruların hiç birisini cevaplandıramamışlardır. Bunların eserlerini incelediğimizde bunu açıkça görüyoruz.

Milliyetçilik ideologları, coğrafi sınırlar, dil, ırk, siyasi, iktisadi ve kültürel kurumlar ve tarihi etkenlere dayanarak bir milletin bağımsız kimliğini oluşturan etkenleri vatan, kan ve tarihten ibaret sayıyorlar.

Şimdi herhangi bir toplumun birliğini ve özerk hüviyetini oluşturan bu etkenlerin asliyetini ve mantıklı olup olmadığını inceliyoruz:

a) Vatan: Vatan, doğal olmayan tamamen itibari bir kavramdır. İnsanın doğal olarak vatan hissettiği

yer, kendi şehri ve bölgesidir. Bundan öte ne varsa "telkini" (aşılama)dır. Eğer vatanı, dediğimizden geniş bilmek gerekse, kişi niçin kendisini Mısırlı bilip, Arap Dünyalısı bilmesin? Niçin kendisini Arap toplumunun bir üyesi bilmelidir, Asyalı değil. Öyleyse bu tamamen itibari ve "keyfi" bir şeydir. Hiçbir mantıki temeli yoktur. İrlanda'da doğan birisi niçin kendisini İngiliz saymalıdır, İrlandalı değil.

Çoğu ülkelerin, özellikle Afrika ülkelerinin sınırları hayali çizgilerle belirlenmiştir. Milliyetçilik, sömürücülerin Asya ve Afrika haritasının üzerinde çizdikleri eğri büğrü çizgilere bağlanıp bu "sınırlara sevgi"yi, kendi ideolojisi olarak benimsemesini istiyor insandan! Onlar yeryüzünde eğri büğrü çizgiler çizdiler, sonra onu kutsal bir kılığa soktular ve halkı hiçbir sebebi olmaksızın bu tarafta olanları "kendi", öbür tarafta olanları ise "yabancı küme"den saymağa zorladılar.

Bir kişinin "toprağ"a bağlılığı tabiidir, mâ'kul değil. Bir insanın, falanca ülkedenim demesi, daima ona, "senin vatanın burasıdır, başka yerler yabancıdır" diye telkin edilmesindendir. Coğrafi açıdan, vatan daima değişme halindedir. Bugünün Afganistan'ı, dün İran idi. O halde Afganlı birisi, kendisini neden İranlı değil, Afganlı saymalıdır? Bu, ancak telkin'e bağlıdır. Irak kürdü, dinden başka hangi bağ ile Irak arabıyla birleşebilir? Öyleyse neden kendisini Kürdistan'lı değil, Iraklı saymalıdır? Milliyetçiler bu gibi meseleler hakkında hiçbir makul yorum getirememişlerdir.

b) Dil: Alman milliyetçiliğinin temsilcileri, özellikle 18. ve 19. yüzyıllardaki ünlü temsilcileri Herbert Luthy (1744-1803) ve Johann Fichte (1762-1814) bir milletin

milli şahsiyetini oluşturan etkenler arasında dil ve tarihi (özellikle dili) hepsinden üstün sayıyorlardı. Bunları takliden Namık Kemal (Türkiye'de) ve Nedim (Mısır'da) gibi İslâm dünyasının milliyetçileri de vatan anlayışının en büyük dayanağı olarak, dili sayıyorlardı.

Fakat gerçeğe bakarsak, bir milletin aynı dili ve tarihi paylaşması, milli dayanışmayı ve bilinci oluşturmada yeterli değildir. Washington'daki çağdaş Amerikalıların dili ve tarihi, İngilizlerin dilinin ve tarihinin aynısı olduğu halde, İngilizlerden ayrılarak bir bağımsız milliyet kurdular. Veya, İsviçre'nin üç bölgesinde üç değişik dil bulunmasına rağmen milliyet hissi sağlamlığını korumaktadır. Hindistan'da on dörtten çok dil vardır. İngilizce'den başka bütün Hindistan halkının ortak düşünebileceği bir dil yoktur.

Eğer milli birlik ve hüviyeti belirleyen asıl etken dil olsaydı, neden İngiltere ve Kuzey Amerika, ortak dile sahip oldukları halde tek bir millet oluşturmadılar? Ya da İspanya ile aynı dili konuşan Latin Amerika ülkeleri, (Brezilya hariç) ve Portekiz ile ortak dili olan Brezilya neden birlik fikrinde olmadılar?

Yanlış anlaşılmasın! Aynı dili konuşmanın, dayanışma ve birlik oluşturmada rolü yoktur demek istemiyoruz. Zira malumdur ki dil insanların birbiriyle ilişki kurmasını, milletin vahdet ve birliğinde etkili olan 'edebiyat'ta ortaklığını sağlayan bir vesiledir. Demek istediğimiz şudur: Milliyeti oluşturmada belirleyici etken bu akımı hızlandırabilmesine rağmen dil değildir. Halklardan bir çoğu, dilleri değişik olmasıyla birlikte bir millet halindeler. (İsviçre'deki gibi). Bir çoğu aynı dili konuştukları halde ayrı ayrı milletler oluşturup birbirinden çok uzaktırlar.

Nasır ve diğer Arap kavimperestleri (ırkçıları) dil birliği temeli üzerine tek "Arap milleti"ni kurmak istediler, ama yenilgiye uğradılar, yapamadılar. Lübnanlı Marûni hıristiyanlar, Lübnan Müslümanlarıyla dil birliği olmalarına rağmen, yıllardır onlarla savaşıyorlar. Kendilerini, Müslüman dildaşlarından daha çok Avrupalılara yakın hissediyorlar.

Bir de her ülkede bir dil ile değil, çeşitli dillerle karşılaşıyoruz. Lehçe denilen şey de, ayrı dildir. Acaba Farsçanın bir lehçesi denilen Afganlıların Durri dilini mi farslar daha çok anlıyorlar, yoksa Tebriz azericesini mi? Arabistanlılar, Libya'da konuşulan Arapça'nın yüzde onunu bile anlamıyorlar!

Bunca gerçekleri göz önünde bulundurduğumuz zaman, milliyet temeli olarak 'dil'in ne kadar boş, eksik ve mantık dışı olduğu gözler önüne seriliyor.

c) Tarih, Kültür Ve Medeniyet: Tarih ve kültürün halk içerisinde birlik ve ortaklık hissini doğurduğu doğrudur ama doğuda, özellikle İslam dünyasında tarih, kültür ve medeniyet coğrafi birimler temeli üzerine değil, "inanç" temeli üzerine kurulmuştur. Milliyetçiler galiba unutmuşlardır bunu. İslam sonrası İran, kültür ve medeniyet bakımından eski Zerdüşt medeniyeti ve kültürü ile değil, Arap ülkeleri ve Pakistan ile bağdaşır. Keza Mısır, kültürde ve medeniyette Firavunlar medeniyetinden çok İslam sonrası İran'a benziyor. Kısacası bütün dünya Müslümanları, İslam'ın doğuşundan sonra aynı tarihi ve aynı kültürü paylaşıyorlar. İranlı, Arap, Türk, Pakistanlı ve Hindistanlı Müslümanın geçmişteki uygarlığı İslam medeniyetinden başka bir şey değildir.

Milliyetçiler, bu İslam medeniyetini "İran medeniyeti" veya "Arap medeniyeti" olarak göstermekle veya halkın şimdiki kültürü ve medeniyetiyle hiç mi hiç alakası olmayan, bundan ötürü İslam tarihi ve kültürü kadar Müslümanları

kuşatamayan, vahdete sevkedemeyen İslam öncesi tarihin ve kültürün çürümüş kemiklerini toprak altından çıkartmakla, halkın içerisinde milli gururu alevlendirmeğe çalışıyorlar.

Milliyetçiler, her zaman abartma, saçmalama, mugalata, tahrif ve kendini övme ile birlikte olan eski medeniyetin eserlerini diriltmekle kalmıyor, bunun yanısıra Fars, Arap, Türk ırklarını yüceltip İslami duyguları yok etmek amacıyla İslam tarihini ve uygarlığını küçümsemeye çalışıyorlar; bu yolda ellerinden geleni esirgemiyorlar. Fakat şunu bilmelidirler ki, yaptıkları bu iş, tersine sonuçlanacak yanlış ve cahilce bir iştir. Çünkü Dr. Ali Şeriati'nin dediği gibi, "Fars kavmi (ve aynen Türk, Arap ve diğer Müslüman kavimler) kendi liyakat ve istidadlarını gösterebilmek için İslam sonrası parlak yüzyıllardan daha iyi ve görkemli bir fırsat elde edememişlerdir bütün bir tarih boyu."

Milliyetçilerin dediklerinin tam tersine VII. yüzyıldan sonra İslam'ın davetini kabul eden İran, Türkiye ve diğer ortadoğu ülkeleri, kendilerini İslam'da öylesine erittiler ki İslam tarihinden ve medeniyetinden başka bir tarihleri ve medeniyetleri yoktur artık. Bu milletlerin azameti ve yüceliği, kendilerinin, İslâm'ın ilerlemesi ve İslâm'ın görkemli kültürünü ve medeniyetini yerleştirmek için oynadıkları rol ile orantılıdır. İslâm halkları geçmişleriyle övünmek, iftihar etmek istiyorlarsa, İslâm'a dönmekten, başka bir çareleri yoktur.

İslâm'dan başka bir tarihi, milliyet temeli ve milletin hüviyetini belirleyen etken olarak seçmek, mantıksız ve kargaşalık çıkaran bir iştir. Çünkü ülkelerin sınırları, bütün tarih boyu aynı değildir. Mesela Afganistan, bir zamanlar İran'ın bir parçası idi.

O halde tarihi, "özerk milliyet" temeli saymak mümkün müdür?

d) Irk: Milliyetçilerin çoğu, milliyeti oluşturan faktörü, "ırk" sayıyorlar. Fakat dikkatli bir inceleme, Milliyetçiliğin bu temelinin de öbür temelleri gibi esassız ve mantıksız olup ilime değil taassuba dayandığını ortaya koyuyor.

Irk, kan temeline dayanan dayanışma hissinden ibarettir. Kan temeline dayanan ve görünür gerçekliğe sahip olan ilk bağ, baba ve anneye bağlılıktır. Bu bağ, genişlediği zaman önce aileye, sonra kabileye, daha sonra ırka ulaşır. Ancak sıra ırka geldiği zaman insan, babasından öylesine uzaklaşmış bulunur ki artık ne bilimsel ne de mantıksal bakışla bu ırktan olduğu ispat edilemez.

Arya veya Sami ırkı tarihte var mıydı acaba? Var olduklarını kabul etsek bile, Arya olduğunu kim iddia edebilir ki? İranlıların büyük bir kısmını, Peygamber'i ekrem (sav)'in soyundan olan seyyidler oluşturmaktadır. Seyyid olmayanlara gelince... Binlerce yıl geçtikten sonra soylarına arya kanından başka kan karışmadığını iddia edebilirler mi bunlar?

"Irk"a ve "ırksal birliğe" inanmanın hiç mi hiç bilimsel bir dayanağı yoktur. Aksine, tamamıyle meçhul olan bir vehimden ibarettir. Milliyetçiler, bu vehim ve mutlak meçhulü, bütün siyasi-içtimai ilişkilere temel yapmak istiyorlar. Ne kadar gülünç ve mantıksızca!..

Bundan başka, Milliyetçilik gibi kan'ı temel edinecek olsak, neden insan neslinin başlangıcı olan "Adem" ve "Havva'yı temel edinmiyelim? O zaman Milliyetçilik yerine insancılığa ve Nasyonalizm yerine Enternasyonalizm'e varırız. Bu temel, vehim ve mutlak meçhulden ibaret olan "ırk" temeline oranla mantıklı ve isbat edilebilecek bir niteliktedir.

Sözgelimi "Arya", "Sami" ve benzeri ırkların tarihsel asliyeti olsa bile, tarihin daha uzak bir noktasına dönersek, bu ırkların hepsinin aynı baba ve anneden olduklarını görürüz

muhakkak. Öyleyse neden onu temel edinmiyelim?

e) Siyasi Kurum Ve İktisat Etkeni: Milliyetçilerden bazısı "siyasi kurum"u ve "iktisad"ı milliyetin etkeni sayıyorlar. Fakat İrlandalılar, siyasi kurumda İngiltere'den oldukları halde kendilerini bağımsız bir millet olarak görüyorlar. Bunun benzeri çoktur, tarihte ve halihazırda.

İktisat etkenine gelince... Ara sıra dayanışma sağlamıştır... Mesela, Almanya eyaletlerinin gümrük birliği, 1918-1952 yıllarında onların siyasi birliğini sağlamıştır. Ancak bu gibi pek nadir örnekler, bir istisnadır, kaide değildir.

Böylece görülüyor ki Milliyetçiliğin tüm ana temelleri gevşek, değersiz ve mantıksızdır. Bu temellerin, gerçi milliyet hissinin icad edilmesinde bazen yardımı olmuştur. Ama birliği icad edip koruyan belirleyici etkenler değillerdir. Bu nedenle Fransız milliyetçileri, "bir Almanyalının, bir Fransalının ve bir İngilterelinin kendisini Almanya, Fransa ve İngiltere milletine bağlı bilmesine sebeb olan şey insanın isteği ve iradesidir" dediler.

Evet, fertler gönüllü olarak belli bir millete bağlanmaya razı olmadıkça, dildaşlık, coğrafi sınırlar, ırk ve tarih hiçbir şey kalplerin birliğini sağlayamaz.

Mezkur Temellere Dayanan
Birlik, İnsanların Tefrikasına Yol Açar:

Adı geçen temeller üzerinde birlik sağlama çabası, bir çok ayrılıklara sebeb olup, insanları, her zaman için birbirinin karşısına çıkarmıştır. Coğrafi sınırlara, ırka veya dile dayanan birlik, bütün insanları içerebilecek nitelikte değildir. Bu gibi şeylere dayanan birlik, insanların arasında ayrılığı çoğaltıp kökleştirmek amacıyla yapılan duvarlara benzer. Ancak inanç sınırları, hiçbir zorlama, mecburiyet ol-

maksızın, fertler ve halklar tarafından kabul edilip bütün insanların birliğiyle sonuçlanabilir. Bunun, imkansız hiçbir tarafı yoktur akıl açısından. Fakat coğrafi sınırların, ırkın ve dilin üzerine kurulan milliyetlerin bütün insanları içermesi aklen mümkün olmadığı için "insanların birliği" de her zaman için imkansız bir hale gelmiş olur.

Milliyetçilik, insanları gruplara ve halklara ayırıyor. Bu yüzden insanlığın birliğini sağlayamaz.

Böyle bir birimde "azınlıklar" ve "yabancılar" meselesi de çözümlenemez. Fakat "inanç" temeli üzerine kurulan "ÜMMET", açık bir birimdir. O inancı kabul eden herkes hangi ırktan, renkten, ülkeden ve dilden olursa olsun bu birimin içerisinde yer alır. Günbegün genişleyip sonunda "insanların evrensel kardeşliği"ni sağlayabilecek tek temel, inanç temelidir. Evet, milliyet ve birlik temeli olarak tek doğru, bilimsel, mantıksal ve insani olan temel, "inanç" ve ideolojidir. Diğer etkenler, inanç ve ideolojiye kıyasla yan etkenlerdir.

Gördüğümüz gibi milliyetçilerin üzerinde durdukları temellerin hiç birisi geniş kapsamlı ve mantıklı değildir. Bunun aksine İslam'ın, bayraktarlığını yaptığı "inanç birlikteliği", akli esaslara sahiptir ve tam manasıyla yorumlanabilecek bir niteliktedir. Aynı ideolojiye inananlar, dünya görüşleri, dini inançları, kültürleri ve hedefleri bir olduğu için bir "ÜMMET" sayılmalıdırlar.

Orta yerde Vatanperestlik ve Milliyetçilik bulunduğu müddetçe, savaş ve çatışma tehlikesi kalkmaz insanların arasından. Çünkü Milliyetçilikte birleşme, diyalektik şekilde "uluslararası tefrika ve karşıtlığa" yol açar. Bu karşıtlık, zorbalık ve diğerlerini sömürgeleştirmekten başka bir yol ile sonuçlanmaz. Fakat inanç vahdeti, inancı kabul etmekle her türlü ayrımı yok eder. Herkes eşit ve kardeş olur böylece.

Milliyetçilik, Güttüğü Hedefin Aksiyle Sonuçlanır:

Milliyetçiliğin ve milliyetin son hedefi, birlik kurmaktır. Fakat, her zaman bunun aksi netice vermiştir. Çünkü bu hedefi gerçekleştirmek için kullandığı araçlar, milliyete dayanan aşırı dayanışma duygularını körüklemek, dil ve ırktan ibarettir. Oysa her ülkede bölge, ırk ve dil azınlıkları bulunmaktadır. Bu azınlıklar, çoğunluğun milliyetçi duygular üzerine yaptıkları propaganda baskısı ile karşılaştıkları zaman, kendi bağımsız kimliklerini kaybedebilecekleri korkusundan tepki göstermeğe kalkışırlar. Bu yüzden devletin veya çoğunluğun milliyetçi propaganda yaptığı yerlerde azınlıklar içerisinde bölgesel, ırksal veya dilsel milliyetçiliğin ortaya çıktığı ve böylece ülkenin parçalanmağa doğru gittiği çok görülmüştür; bu tabiidir. Mantık açısından da "Çoğunluk Milliyetçiliğinin iyi; ama "Azınlık Milliyetçiliğinin kötü olduğuna dair hiçbir delil yoktur. Neden İngiliz Milliyetçiliği iyi, fakat İrlanda Milliyetçiliği kötü olsun?!. Eğer Irak Baasçılarının, her an Arap Milliyetçiliğinden bahsetmeye hakları varsa, neden Iraklı bir Kürdün, Kürt Milliyetçiliğinden bahsetmeğe hakkı olmasın?!. Ne olursa olsun, Kürt, Arap değildir. Taassub, vatan, ırk ve dil iyi ise, her taraf için iyidir; kötü ise her taraf için... İki ölçüyle hüküm veremeyiz. Eğer amerikalı beyaz derililerin milliyetçiliği iyi ise, siyah derililerinki niçin kötüdür?!.

Böylece Milliyetçilik temelleri, mantıki dayanağı olmamasından başka sonunda hedefinin çiğnenmesine ve kendi yenilgisine sebeb oluyor. Böyle olunca da kuruluş gayesi olan, ülke bütünlük ve birliğini koruyabilmek için diktatörlüğe baş vurmak zorunda kalıyor.

Milliyetçilerin iddia ettiklerinin tam aksine dini inançları değil, milliyetçi duyguları körüklemek birlik engeli ve

parçalanma sebebidir. Rıza Han ve oğlu Şah Pehlevi'nin yarım yüzyıl milliyetçilik üzerinde şiddetli propaganda yapmalarının neticesi, Kürdistan'da ve Türkmen Sahra'da isyan idi!!!

Milliyetçilik, hiçbir zaman ırk, bölge, dil azınlıkları sorununu çözümleyemez. Aksine zıtlaşmaları şiddetlendirip daimi kılar. Çünkü ölçüsü ırk, dil ve bölge kavmiyeti gibi değiştirilemez şeylerdir. Onun için başka bir ırktan olanlar, başka bir dili konuşanlar daima "azınlık" halinde yaşayıp kendilerini çoğunluğun duygularına ortak sayamazlar.

Göçmenler, coğrafi sınırların değişmesi ve ülkeyi genişletme çabaları sonucu bir ülkenin ahalisinden olan kimseler; kendilerini özerk ve "yabancı" bir birim hissederler. Başkaları da onlara karşı aynı hisse sahiptirler, hatta nesiller ve yüzyıllar geçtikten sonra bile. Kürtler, İrlandalılar, Amerikalı siyah derililer, Türkiye, Suriye ve İran'daki Ermeniler en iyi örnektirler bu sözümüze.

Milliyetçilik, kan, toprak ve dil ölçüleriyle bu azınlıkların sorununu halledemez. Oysa "inanç" temel alındığı zaman, inanç, her hangi birisinin mülkü ve mirası olmadığı ve herkes tarafından kabul edilebilecek durumda olduğu için azınlıklar meselesi çözümlenip sonunda azınlık diye bir şeyin olmaması mümkündür. En azından akıl açısından buna imkan vardır. Fakat milliyetçi toplumlarda azınlıklar sorunu kanser tümörü gibi çözümlenmeden kalmaktadır. Kalmaya da mahkumdur.

Özellikle İslâm dünyasının çoğu ülkelerinde bu mesele çok hassas ve önemlidir. Çünkü milliyet duygularını körüklemek ülkenin parçalanmasına sebeb olur.

İran'da, Pakistan'da, Türkiye'de ve Arap ülkelerinin çoğunda dini azınlıklar yüzde 2'den veya 4'den fazla değildir. Bu az miktar ise, İslâm nizamının himayesi altında bütün me-

deni ve insani haklarına sahip olabilir. Yol da açıktır. İsteyen herkes, Büyük İslâm Ümmeti'nin tam manasıyla bir uzvu olabilir. Fakat milliyeti temel edinirsek, azınlıklar birkaç kat çoğalacaktır; bölge, dil ve ırk değişiklikleri yüzünden. Gerçekte adları geçen ülkelerde çoğunluğu, değişik azınlıklar oluşturmaktadır. Kavmiyet temel olduğu zaman, Kürt, Kürt Milliyetçiliğine sevkedilir; Türk de Türk Milliyetçiliğine. Bu durumda, bu ülkeler şüphesiz parçalanmağa doğru giderler. Baskı ve diktatörlükle parçalanma tehlikesinden kurtulabilirler ancak. İran, Türkiye, Pakistan ve İslâmi ülkelerin çoğu, milliyeti temel edindikleri için bu sorun ile karşı karşıya kalmışlardır.

Acaba Kabiliyetleri Harekete Geçiren Sadece Milliyetçilik midir?

Başta Harold Lasky olmak üzere bazı düşünürler, "Milliyetçiliği bir gerçek olarak değil, bir "maslahat" olarak kabul etmek lazımdır" diyorlar. Lasky şöyle yazıyor: "Milliyetçilik —bütün yetersizlikleri ve çelişkileri ile birlikte— oluşturduğu asabiyet ile şüphesiz halkın kabiliyetlerinin ve enerjilerinin patlamasına sebeb oluyor."[1] Fakat Lasky ve benzerleri, Batıdaki şartlara, orada dinin halkı harekete geçirecek bir gücü olmadığına bakarak bu görüşü ortaya koymuşlardır. Ancak Doğunun ve bilhassa İslam dünyasının tarihi, din'in, Milliyetten daha çok Müslüman milletleri harekete geçirdiğine, halkın kabiliyetlerini geliştirdiğine ve kitleler arasında güçlü bir birliğin oluşmasına yardımcı olduğunda şahit olmuştur.

---

(1) Harold, J. Lasky: Nationalism and the Future of Civilization, s. 66,London 1971.

ALTINCI BÖLÜM

Milliyetçiliğin Zararları

Bencillik ve Önyargıcılık

Milliyetçiliğin en büyük olumsuz etkilerinden biri, değer vermede taassub ve önyargıya sebeb olmasıdır. "Önyargıcılık", ferdi veya grubu gerçeklerden uzaklaştıran ve yargılarında donuk hale getiren tam duygusal bir eğilimdir.

Genellikle bir ülkedeki Milliyetçilik, diğer halklara önyargılarıyla bakar ve halkı, "kendi küme"sini veya "iç küme"yi yani kendi kavmini sevmeğe, övmeğe ve "yabancı kümeler" veya "dış kümeler"i yani diğer milletleri küçümseyip düşman bilmeğe zorlar.

Bu durum, değer yargılarında kendi kümesinin işlerini büyütmeğe ve başkalarının işlerini küçümsemeğe sebeb olur.

Milliyetçiliğin bu kendine tapma ve kendini üstün görmesi değişik şartlarda değişik şekillerde ortaya çıkıyor. "Kavmini üstün görme" "toprak perestlik" ve "ırkçılık"; bunların hepsi, Milliyetçiliğin bu dengesiz durumunun çeşitli görünümleridir.

Kendini Büyük Görmek ve Tarihi Tahrif Etmek:

Vatanperestliğin devamlı dengesiz bir "kendini büyük görme" durumu vardır. Her zaman diğer halkları küçümse-

mek yoluyla kendi köklerini güçlendirmek peşindedir. Ünlü sosyolog Walter Lacguer şöyle yazıyor:

"Kendi milletini 'büyük', diğerlerini 'küçük saymak, kendi eleştiricilik gücünü ve sorumluluk hissini yitirmek ve insaf tarafına riâyet etmemek, Milliyetçiliğin başta gelen özelliklerindendir. Milliyetçilik, gerçeği görme gücünü yitirir ve böylece hurafecilik görüşü hakim olur topluma."(1)

Kendini büyük gösterebilmek için Milliyetçilik, genel olarak zann, varsayım, ifrat, mübalağa, saçmalama, yanılgı ve kendini övme yoluna başvurur.

Bunların en kötüsü, tarihi tahrif edip asılsız hurafeleri tarih yerine oturtmasıdır. Bunun nedeni ise tarihsel ve sosyal gerçeklikten korkmaktır.

Will Durrant diyor ki:

"XIX. yüzyılda, Milliyetçiliğin çıkması hemen tüm tarihçileri bozdu."(2)

Trouçke, Wfy Zibol, Mahelle Marthen, Macauley, Green, Bangrieft, Weftik önce vatancı idiler, sonra tarihçi. Bütün Milliyetçiler, kendi ülkelerini Allah'ın beğendiği, seçtiği yer; diğer tüm ülkeleri kötülük ve vahşet dolu bir yer sayıyorlar.

Milliyetçilik, tarihi öylesine yalanla doldurup taşırmıştı ki bilginlerden biri, şöyle bir öneride bulundu; "Dünya barışına ulaşabilmek için, dostluk ve ticari anlaşmalar imzalamak yerine tarihi ortadan kaldırmak lazımdır."

Evet, tarihi tahrif etmek, Milliyetçiliğin büyük yanlışlıklarından birisidir. Bazılarının, bu özelliğin yalnız Milliyetçiliğin aşırı türlerinde olduğunu düşünmeleri mümkündür.

---

(1) Walter Lacguer; Communism and Naiionalism in The Middle East, London, 1950, s. 8.

(2) Will Durrant: The Mansions ofPhilosophy, s. 239.

Ama bu özellik umumuna şamildir.

Milliyetçiliğin, kendi hakkında bile saçmalaması, diğerlerini küçümsemesi özü itibariyledir. Bunun sebebi malumdur: Halkta yalan da olsa kendi milletiyle övünme hissini icad etmeksizin, milleti, kendisine perestiş edip diğerleri karşısında tavır almağa nasıl sürükleyebilir?!.

Kavmiyet Taassubu veya "Câhiliyet asabiyeti":

Milliyetçilik, insanın inanç, fikir ve şuuruna değil hayvani içgüdülerine dayandığı için, İslâm'ın "cahiliyet taassubu" diye adlandırdığı "kavmiyet taassubu", kendisinin özelliklerinden ve temellerinden birisidir.

Acaba, bozguncu, kötü ve adi bir ferdin belli bir ülkeden, veya milletten veya ırktan yahut da dilden olduğu için iyi, barışçı ve layık bir fertten üstün tutulmasından daha kötü, daha mantıksız ve insanlık dışı bir iş var mıdır dünyada?

Milliyetçilik, amel, takva, sorumluluk hissi ve görüş açılarından başkalarından hiçbir üstünlüğü olmaksızın sadece özel bir millete ve ırka bağlı olduğu için, "üstün" veya "değersiz", "kendi kümesin"den veya "yabancı" diye iki gruba ayırıyor insanları.

"Milliyet" hissi kuvvetlendirildikçe, kavmiyet taassubu, cahiliyet asabiyeti de şiddetlenir ve insanın görüşü milliyet dört duvarından öteye geçemez. Akli değerlendirme ve yargı ile değil, duygusal bir şekilde, "vatan" ile ilgili olan her şeyi savunur ve vatanın dışında olan şeyleri ise "yabancı" ve "değersiz" sayar. Hakkı değil, kendi kümesini savunur.

İşte İslâm'ın kınadığı "cahiliyet asabiyet"i bundan ibarettir. Milliyetçilik, bu "asabiyef'i insanlık dışı "kabile düzeni"nden almıştır; ve bunu daha nitelikli bir şekle getirmiştir.

Her hangi biri, tesadüfen falanca ülkede doğduğu için,

diğerlerini önemsemiyor ve düşman biliyor. Bir insan yalnız Avrupa'da doğduğu ve beyaz derili olduğundan, başkalarını küçümsüyor; siyah derililere tecavüzü, onları yağmalamayı ve vatandaşlarına karşı kullandığı ölçüleri, başkalarına karşı kullanmamağı bir hakk biliyor kendisi için. Hatta Einstein gibi dünyaca ünlü bir dahi, yahudi olduğu için Almanyalı nefret ediyor ondan. Bir Almanyalının Almanyalı olması, bir Fransalının Fransalı olması, herkesten nefret etme hakkını veriyor onlara!

Milliyetçilik, 'Irkperestliğe" Sebeb Olur:

Milliyetçilik, muhakkak ırkperestliğe ve ırk asabiyetine yol açar; bu kaçınılmazdır.

Milliyetçilik, birliği belli bir grubun belli bir yerde yaşaması temeli üzerine kurmak istediği için kendilerine "siz şöylesiniz, böylesiniz" demeksizin o gurubu bir "özerk birim" haline getiremez. Mesela, yalnızca İranlı veya Türk oldukları için başkalarından üstün ve faziletli olduklarını, İranlıların ve Türklerin kafalarına işleyebilmek için, daima onları bir takım asılsız şeylerle medhetmelidir. Bu ise, komşu ülkelerde ve halklarda da aynı hissi icad eder, böylece ırk taassubu birbirlerinin aleyhinde alevlenmeye başlar.

Milliyetçi duygular tarihte her zaman ırkçılığa sebeb olmuştur. Yunanlılar, uygarlıklarının en görkemli döneminde bile Yunanlı olmayanları "barbar" diye adlandırıyorlardı. Aristo şöyle diyor: "Barbarın Yunanlılara köle olmasını, tabiat istemiştir." Bir "dini birim"den daha çok bir "milli birim" olan yahudiler, kendilerini Allah'ın seçtiği insanlar biliyorlar. Romalılar, en yüksek uygarlık dönemlerinde yerküresinde yalnız üç millet bulunduğuna inanıyorlardı. Bunlar, romalılar, onlar ile antlaşma yapanlar ve vahşiler idi.

Milliyetçilik, İstilacılığa ve Sömürge Edinmeğe Sebeb Olur:

İstilacılık ve sömürge edinmenin üç faktörü vardır:

1- Şiddetli taassub,

2- Kendini başkalarından üstün görmek,

3- Bencillik, (sadece kendi maddi ve siyasi çıkarlarını düşünme hali.)

Maalesef Milliyetçilik bunların her üçüne de sahiptir. Bu yüzden tarih boyunca her zaman istilacılığa ve sömürge edinmelere yol açmıştır.

Milliyetçilik, milletler arasındaki tecavüzlerin ve savaşın zeminidir. Her ülke yalnız kendi çıkarlarını düşündüğü ve kendisini başkalarına tahakküm etmeğe layık ve haklı gördüğü zaman, isteristemez çekişmeler, savaşlar ve sömürge edinmeler devam edecektir.

Bazıları, yalnız aşırı Milliyetçiliğin böyle olduğunu düşünürler. Fakat tarih, Milliyetçiliğin iyi olanı ve iyi olmayanı olmadığını ve sonunda her milliyetçiliğin şovenizme sebeb olduğunu öğretmiştir bize.

Bazıları, vatanperestliğin ve ırkçılığın taassub icad edip istilacılığa sebeb olduğu gibi din ve ideoloji de aynı şeylere sebeb olabilir diye düşünebilirler. Ne var ki bunu düşünenler, çok açık olduğu halde ince bir noktayı görmezlikten geliyorlar.

Evet, her din ve ideoloji taassub icad edip kendisini diğer ideolojilerden üstün sayar. Fakat toprak veya kan esasına değil, fikir ve akıl esasına dayalı olduğu için bilimsel çatışmalar ve çekişmelerle sonuçlanabilir. "İnanç" bilimsel şekilde kanıtlanırsa veya yeterli cazibeye (çekim) sahip olursa hiçbir zorlama, baskı olmaksızın bütün insanların kendisine inanabileceği nitelikte bir şeydir. "İnanç" açık bir düzendir. Karşısında milli-

yet ve ırkçılık kapalı bir düzendir. Yabancıları, sömürge veya köle edinmeksizin toplayamaz. "İnanç" yayıldığı zaman, uyrukların hepsi "eşit" ve "kardeş" olurlar. Milliyetçilik yayıldığı zaman ise sömürgeler kurarak emperyalizmle sonuçlanır. Din ve ekolün sunduğu düzen, bütün insanlar içindir. Herkes, siyah, beyaz, doğulu ve batılı o düzeni kabul edebilir. Fakat Milliyetçilik, mustazaf milletleri köle ve sömürge etmeksizin asla yayılamaz. "Arya" ırkından olan biri, hiçbir zaman "Sami" ırkından olamaz. Türkiye sömürge edilmeksizin İran olamaz. Oysa ki Mısır, Irak ve İran İslâm'ı kabul ettiler ve sömürge edinme adında herhangi bir meseleyle karşılaşmadılar.

"İnanç", akıl ve düşünce ile ilgili olduğu için tebliğ ve irşad yolu ile yayılabilir. Nitekim İslam, tüccarlar ve dervişler aracılığıyla Asya'nın ve Afrika'nın en uzak noktalarına kadar yayıldı.(1) Ama Milliyetçilik, fikri bir temele değil, ırk ve coğrafya temeline dayalı olduğu için diğerlerini sömürge edinmeksizin yayılamaz.

Geçen bölümlerde de dediğimiz gibi, vahşi batı sömürgeciliğinin 19. yüzyılda üçüncü dünya ülkelerine tecavüz etmesi, bizzat Milliyetçilik duygularından ve taassublarından kaynaklanmıştı. Yıkıcı dünya savaşları, Nagazaki ve Hiroşima faciaları ve insanlık tarihini kana bulayan diğer yüzlerce savaş, Milliyetçiliğin "istilacılığı"na en iyi belgedir.

Evet, toprak genişletme arzusunu ve tecavüzü doğuran, milli duygulardır. Milliyetçilik, emperyalizmin kaynağıdır. Milliyetçilik, zayıf milletlere tecavüz ederek kendi gayri meşru isteklerini, "milli menfaatler" adına başkalarına zorla kabul ettirmeye çalışır.

---

(1) Bawn; The Spread of islam. 74

İnsanın Fikir Ufukunu Daraltır:

Milliyetçilik, iki yönden insanın fikir ufkunu sınırlar, daraltır.

a) Milliyetçi birisi, bütün insanları düşünüp onlara irşâd ve yardımda bulunmak yerine, yalnızca "vatandaşlarını" düşünüp düşünce ışıklarını, çerçeve içine alır ve duvara mıhlar.

b) İnanç, maneviyat, fikir ve ruh derinlikleri yerine, toprak, kan ve ırkı düşünür.

Milliyetçiler, duyguların kölesidirler. Milliyetçilik, "inanç" ve "ekol"ün aksine "akıl", "fikir" ve "şuur'a değil, duygulara dayalı olduğu için "akıl" ve "fikr'i duyguların hizmetine alır. Bunun karşısında, "inanç" ve "ideoloji" akıl ve fikre dayalı olduğu için "sorumluluk" hissini icâd ederek, duyguları "akıl" ve "fikir" hizmetinde seferber eder.

YEDİNCİ BÖLÜM

İslam ve Milliyetçilik

İslam ve Milliyetçilik: Birbirinin Karşısında İki Kutup

İslâm nazarında, normal vatan sevgisi duyguları insanın yüce inanç ülküsüyle çelişmedikçe, babaya, anneye, evlada ve akrabaya olan sevgi gibi, hiçbir sakıncası yoktur. Fakat ilk sayfalarda da bir çok delillerle isbatladığımız gibi, çağdaş Milliyetçilik, normal bir his ve duygu değil, insanın tüm ferdi ve içtimai davranışlarını kendi kontrolü altına almak isteyen siyasal ve sosyal bir düzendir. Öte yandan İslam da kendine has altyapılarıyla bağımsız bir fikri-ameli ve siyasi-içtimâi nizama sahip olduğu için, Milliyetçilik ile bir içtimai-siyasi ekol olması itibariyle çelişmesi tabiidir. İslam; Hıristiyanlık, Budizm ve diğer bütün dinler gibi ibadetler ve metafizik inançlar ile sınırlanmış bir din değildir. Şayet İslam, yalnızca ibadi bir din olsaydı, milliyetçilikle arasında bir çekişme sözkousu olamazdı. Fakat İslam, içtimai, iktisadi, siyasi ve hayat hakkında belli bir felsefeye sahip olan bir dindir. Bu yüzden İslam ile kendine has altyapısıyla siyasi-içtimai bir düzen olan Milliyetçilik arasındaki çelişki kaçınılmazdır.

İslam inkılabı, Müslümanların ferdi ve içtimai hayatlarının hakimiyeti meselesinde diğer hiçbir ideolojiyle uyuşa-

maz. Bir Müslüman, hiçbir zaman hem Müslüman, hem de komünist olamıyacağı gibi, hem Müslüman hem milliyetçi de olamaz.

"Milliyet", İslam ile hiç mi hiç uzlaşamaz? İslam, yapısı gereği milliyetçilikle muhaliftir. İslam ve milliyetçilik tüm yönlerde iki çelişkili ve karşıt kutubu oluşturmaktalar.

İlerdeki sayfalarda da göstereceğimiz gibi Kur'an açıkça milliyetçiliğin esaslarını reddederek, dil, renk ve ırkı değil, "inanç" ve takvayı, vahdet ve birliği esas olarak kabul eder.

Ortak inanç, *İslam Ümmeti*'nin altyapısıdır. Milliyetçiliğin amacı, milli birimler kurmaktır. Oysa İslam'ın hedefi "dünya birliği"dir. Milliyetçilik, insanın vefakarlığının ve bağlılığının ekseninin "vatan" olduğuna; İslâm ise "Allah" ve "din" olduğuna inanır. Milliyetçilik, coğrafi sınırlara ve ırk üstünlüklerine asliyet veriyor; İslâm onu reddediyor. Milliyetçilik, "darbakış"lı, İslâm ise "evrensel bakışlı"dır.

Milliyetçilik, yalnız kendi milletinin tarihi geleneklerine, şahsiyetlerine, kendi milletinin kültürüne, medeniyetine ve fikirlerine değer verir. Fakat İslâm, insana sınır, ırk ve kavimle sınırlanmıyan geniş bir görüş verir.

Hz. Musa, Hz. Isa, Hz. Muhammed (sav) ve Hz. Ali'yi bütün insanlık için sayar; bütün müslümanların, Kur'an'ı kendi kitabı, "Ka'be'yi kendi kıblesi, gerçek İslâm liderlerini kendi rehberleri bilmelerini ister. Bu görüşü kabul etmek, Milliyetçilik için çok zor ve çetindir. Milliyetçilik, kendi dar görüşü icabı, İslâm'ın yayılmasını "tecavüz" veya "hasar" telakki edip kendi milletini "Hz. Muhammed (sav)" ve "Hz. Ali" yerine "Kuruş"a ve Dariyuş'a bağlamak isteyebilir ve İslâm'ın "cahiliyet" devresi olarak adlandırdığı geçmişleri ihya etmeğe çalışabilir. İslâm, Firavun'u lanetliyor; Mısır milliyetçiliği ise, onu, kendi milli kahramanı olarak övüp, ta-

parcasına seviyor. Bu çalışmanın mantıki neticesi, kavmî dinleri diriltmektir. Pehlevi kavmiyetçiliği zamanında İran'ın din'i saydıkları Mecusilik ve Bahailik, rejim tarafından desteklenip propagandası yapılıyordu. Almanya'da Hitler hakimiyeti zamanında, Nazi düşünürler iki gruba ayrılıyorlardı: Bazıları, Hz. İsa (as) yı "Filistinli Yahudi" bilip Hıristiyanlığı reddederlerken; bazıları da Hıristiyanlığı kabul edip Hz. İsa (as)nın Filistinli değil, Nordiç ırkından olduğunu isbatlamağa çalışıyorlardı.

İslam diyor ki: Bütün dünya Müslümanları, bir gövdenin uzuvları ve bir tarağın dişleri gibi birbirine bağlıdırlar ve arap, acem, siyah, beyaz bütün dünya Müslümanları, tek inanç etrafında toplanırlar. Fakat milliyetçilik, çeşitli kavimlerin bu vahdetini, kavmi ve milli hüviyete bir tehlike sayıyor.

Böylece görüyoruz ki, Milliyetçiliğin toplum ve siyaset hakkındaki görüş açısı, İslâm'ın görüş açısından tamamen ayrıdır. Bu iki ekol, "maniat-ül-cem" ve çelişiktirler.

İşte bu yüzden bütün İslami ülkelerin milliyetçileri, İslam'dan kopmayı milliyetçiliğin başarı şartlarından bilirler. Bunu dile getirmeseler bile fiilen gösteriyorlar ve İslâm'ı isteyenlerle de sürekli savaşıyorlar.

Peygamberin, Kureyş Milliyetçiliğine Karşı Mücadelesi

İslâm'ın doğuşu ve İslâm İnkılâbının gerçekleştiği zamanda, cahiliyet devresi Araplarının tek siyasi ve içtimai kurumları, üstünlük ve alçaklık esası sayılan "kabile", "kavim", "ırk" ve "dil" idi. Onlar, kanı ve kavmi bağlılıkları, birlik esası biliyorlardı. Dili de üstünlük ölçüsü bilip, arap olmayanları "acem", yani lal (dilsiz) diye adlandırıyorlardı.

İslâm inkılâbı bu fikri ve kavmi teşkilatı kökünden ka-

zıdı ve coşkulu "Lâ ilahe illallah" sloganıyla onu yok ederek bütün kan, toprak ve dil bağlılıkları yerine ideoloji ve inanç bağlılıklarını esas aldı.

Sınıfsız ve evrensel İslam toplumunu kuran Peygamberimiz, fiilen değişik kavimleri "İslam toplumu" adı altında toplayarak kavmiyetçi zihniyetleri aralarından kaldırdı. İran'dan Selman, rum ırkından Su-hayb ve Habeşistan'dan siyah derili Bilal olmak üzere üç değişik ırktan üç Müslümanın toplandığı bir meclise, Kays bin Mutâtebe isminde bir arap girdi ve bu üç kişiye "yabancı" diye hitab etti. Peygamber (sav), buna çok kızdı ve:

"Hepinizin babası birdir; hepinizin dini birdir. Ve kendisiyle övündüğünüz araplık, ne annenizden, ne de babanızdandır. (Yani Adem (as) ve Havva hepinizin babası ve annesidir)" buyurdu.

Peygamber (sav) bir hadislerinde açıkça buyurdu ki:

"Milliyetçilik (asabiyet) yolunda ölen bizden değildir. Milliyetçiliğe (asabiyete) çağıran bizden değildir. Milliyetçilik yolunda savaşan bizden değildir."

Milliyetçi ve kavimperest güçler, İslâm'ın bu İnkılâpçı çağrısı karşısında var güçleriyle direndiler. Onların bu kavim ve ırk taassupları, İslâm'ın yayılması yolunda en büyük engel idi. Kan ve toprağa bağlılık, Kureyş'i ve o zamanın diğer kabile ve kavimlerini, İslam Peygamberi (sav) karşısında mevzi almağa sevkediyordu.

"Onlar, bu Kur'an diyorlardı, iki şehirden (Mekke ve Taif) birinin en büyük, en ileri gelen adamına inseydi ne olurdu?" ***(Zuhruf: 31)***

Arap kabileleri, görüşleri kavmiyetçiliğin dört duvarıyla sınırlandığı için Peygamberin (sav) kendi kabilelerinden olmadığına çok üzülüyorlardı. Ebu Cehil açıkça "biz" dedi,

"Abdül menaf oğullarıyla eşitiz, bir ata binmede ve cömertlikte onların rakibiyiz. Peki nasıl oldu da onlardan biri, peygamberlik iddiasında bulundu!? "Andolsun ki Muhammed'in peygamberliğini kabul etmeyeceğiz."

Uzun yıllar böyle bir peygamberin gelmesini bekleyen yahudilerin de Hz. Muhammed (sav) ile savaşmalarının sebebi, işte bu kavmi ve milli asabiyet idi. Evet, asabiyet, hakikati kabul etmenin önün aldı. Peygamberin, (sav) İsmail oğullarından olması ve İsrail oğullarından olmaması, onları rahatsız etti, Allah'a inananların karşısında müşrikler ile işbirliği yapmalarına sebep oldu.

Milliyet ve kavmiyet duygularını körüklemek, Medine münafıklarının en şeytani silahıydı. Hatta münafıkların başlarından biri, *Buâs* savaşı meselesini gündeme getirerek nerdeyse iki büyük Müslüman "Evs" ve "Hazreç" kabilelerini birbirine saldırtacaktı ki hemen şu ayet-i kerime nazil oldu:

"Ey inananlar, kendilerine kitap verilenlerin herhangi bir kısmına uyarsanız sizi döndürür, inancınızdan sonra kafir yaparlar." ***(Al-i İmran: 100)***

Medine'nin baş münafığı Abdullah bin Ubeyy gerçek milliyetçilerden idi. Daima Medine ahalisini Milliyetçiliğe çağırıp onlara, "bunlar" derdi, "başka yerlerden bizim şehrimize, vatanımıza gelip de tahakküm etmek isteyen bir avuç dilencilerdir. Bunlar, kendilerini besledikten sonra bize saldıran köpek gibidirler."

Aynı adam başka bir yerde, "Bu yabancılara, (Allah'ın peygamberinin yanında olanlara)" diyordu, "bir şey vermeyin de, sonunda dağılıp gitsinler."

Kur'an-ı Mecid, Abdullah bin Ubeyy'in saçmalıklarını cevabıyla beraber şöyle anlatıyor:

"Onlar, o kimselerdir ki, "Allah'ın peygamberinin yanın-

da olanlara bir şey vermeyin de, sonunda dağılıp gitsinler" diyorlar. (Halbuki) göklerin ve yeryüzünün hazineleri hep Allah 'ındır, fakat münafıklar anlamazlar. Derler ki: Medine'ye dönünce andolsun ki üstün olan, elbette çıkarır oradan aşağılık kişiyi (ne var ki) üstünlük, Allah'ın, Peygamberinin ve müminlerindir ancak, fakat münafıklar bilmezler." ***(Münâfikun: 7-8)***

Bütün bunlar, milliyetçiliğin İslam'a karşı tehlikeli boyutlarını gösterip küfür ve şirkten sonra kan, toprak, kavim ve kabile asabiyetinin İslam'ın ne büyük düşmanı olduğunu ortaya koyuyor. Onun için Peygamber (sav) milliyetçiliğe şiddetle karşı koydu. Bu engeli "İlahi akide "nin önünden kaldırdı.

Evet, "Kavimperestlik" ve kavmî duygular, İslam'ın en büyük düşmanıdır her zaman. Milliyetçilik çıktığı zaman, Arap, "Araplığı'yla iftihar eder, Müslümanlığıyla değil; Mısırlı, Firavun'u hatırlar; Türk, kendini Cengiz'e ve Hulagu'ya bağlamak ister; İranlı, Dariyüş, Kuruş, Buzercmehir, Mani ve Mezdek ile övünür; Hintliler, (hindular) hurafe şahsiyetlerini kendilerine kahramanı bilip "Zemzem kuyusu"na değil, "Ganj Nehrine bağlanır. Böylece İslâm tehlikeye düşmüş olur.

İslam her zaman Milliyetçiliği düşman bilmiştir kendisine...

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Kur'an ve Hadis Açısından Milliyetçiliğin Esasları

Bütün İnsanların Vahdeti mi, Yoksa Milli Birimler mi?

Defalarca değindiğimiz gibi Milliyetçiliğin esası, milli birimlere asliyet vermektir. Yani milliyetçilik, coğrafi sınırlar, ırk, dil, tarih, siyasi kurum ve benzeri faktörleri esas alarak, insanlık toplumunu, bağımsız ve sınırlı "birim "lere ayırarak bir "milli birim "in fertlerini, o birimin dışında kalan insanları "yabancı" ve hatta "düşman" telakki etmeğe zorlar. Milliyetçiliğin muhatabı, bütün insanlık değildir, "milli birimler"dir. Hedefi de, "evrensel toplum" değil, "milli toplumlar'dır.

Buna karşılık, İslam'ın muhatabı tüm insanlardır. İslam tüm insanlığı tek bir "birim" sayıyor. İslam'ın önerdiği nizam, belli bir ırk, milliyet ve bölge için değil; tüm insanlık içindir. O nizamı kabul eden kimseler, eşit ve kardeş sayılırlar ve ibadetlerde, siyasette, iktisadda ve toplumsal yaşamda eşit haklara ve sorumluluklara sahiptirler. İslam'ın son hedefi de, coğrafi, ırksal, dilsel ve kültürel sınırları aşan "Evrensel Tevhid Toplumu"nu kurmaktır. İnsanları, "kan" ve "toprak" esasına dayanan milli ve ırksal birimlere ayırmağı İslam kınayıp, değer yargısının mihverini, "takva", "akide", "iman" ve "salih amel" kabul eder.

Kısacası İslam, milli ve kavmi sınırları aşan bir evrensel bakışa ve yükümlülüğe sahiptir.

Kur'an, beşeriyetin evrensel vahdetini özellikle vurguluyor;

"Ey insanlar, sizi tek bir candan yaratan, o canın eşini de ondan yaratıp ikisinden bir çok erkek ve kadın türeten Rabbinizden sakının..." ***(Nisa: 1)***

*"O, sizi tek bir nefisten yaratandır. (***sizin için***) bir karar (***kalış***) ve emanet (***olarak konuluş***) yeri vardır. Kavrayabilen bir topluluk için ayetleri birer birer açıkladık."* ***(En'am: 98)***

Irk, kabile ve millet değişiklikleri birlik esası veya üstünlük ve alçaklık ölçüsü değildir, sadece insanların ilişkilerini kolaylaştırıp düzene sokmak içindir:

"Ey insanlar! Şüphe yok ki biz, sizi bir erkekle bir dişiden yarattık ve sizi, milletler ve kabileler haline getirdik tanışın diye; şüphe yok ki Allah katında derecesi en yüce olanınız, (O'na karşı gelmekten) en fazla çekineninizdir." ***(Hucurat: 13)***

Kur'an-ı Kerim, başka bir yerde, insanların grup grup siyasi ve milli birimlere ayrılmasını, ilahi azab diye niteliyor.

"Yahut sizi bölük-bölük edip bir kısmınızın azabını bir kısmınıza tattırmaya gücü yeter onun." ***(En'am: 65)***

İnsanları bölük-bölük edip onların arasında toprak ve kan esasıyla ayırım yapmayı, Firavun'un büyük cinayetlerinden sayarak kınamıştır.

Şüphe yok ki Firavun, yeryüzünde yücelmişti ve halkını bölük-bölük etmişti." ***(Kasas: 4)***

Kur'an'ı baştan başa arayıp tarasanız, milliyeti asıl kabul eden ve insanları toprak ve kan esası ile ayırmayı benimsiyen tek bir ayet bile bulamazsınız. Kur'an, bütün dünya insanlarını hayır ve saadete çağırıyor; milli ve kavmi üs-

tünlüğe değil.

Peygamber (sav) de, bütün insanlığın tek bir "birim olduğunu ve üstünlük ölçüsünün ırk değil, "din" ve "takva" olduğunu defalarca bildirmiştir:

"Ne Arab'ın ne de Acem'in birbirine üstünlüğü yoktur. Hepiniz Adem (as) densiniz."

"Din ve takva olmaksızın, hiç bir kimse diğer birisinden üstün sayılamaz. Çünkü bütün insanlar Ademden (as); Adem (as) ise topraktandır.

"Takva'dan başka arabı acem'den, acem'i de arap'tan, beyazı siyah'tan, siyahı da beyazdan üstün edecek hiçbir şey yoktur."

Peygamber-i Ekrem (sav), Mekke'nin fethinden sonra Kureyş'e hitaben ilk hutbesinde buyurdular ki:

"Ey insanlar! Hepiniz ademdensiniz; adem ise topraktandır. Onun için soylarla, araplık veya Acemlik ile övünülmez, iftihar edilemez. Çünkü Allah katında en yüce olanınız, ona karşı gelmekten en fazla sakınanınız (en takvalınız)dır."

Nakledilyor ki Peygamber (sav) her namazdan sonra iki şahadeti getirir sonra: *"Şahadet ederim ki Allah'ın kullarının hepsi kardeştirler." derdi.*

Müslümanlar, Kur'an-'ın emriyle milli değil, evrensel risalete sahiptirler:

*"Siz, insanlar için meydana çıkarılan en hayırlı ümmetsiniz; insanlara iyiliği emredersiniz, kötülükte bulunmaktan menedersiniz." **(Al-i İmrân: 110)***

*"İşte böylece bütün insanlara tanıklık etmeniz için sizi, (ifrat ve tefrit etmeyen) vasat bir ümmet yapmışızdır..." **(Bakara: 143)***

İslam peygamberinin risaleti, Beni İsrail peygamberleri gibi milli ve kavmi değil, evrensel bir risalet idi:

*"Ve biz, seni ancak bütün insanlara müjdeci ve korkutucu olarak gönderdik..." **(Sebe': 28)***

*"De ki: Ey insanlar! Şüphe yok ki ben, Allah tarafından sizin hepinize gönderilmiş olan peygamberim..." **(Arat: 158)***

*"Müşrikler istemese de O dini (**İslam'ı**) bütün dinlere üstün kılmak için elçisini hidayet ile ve hak dinle gönderen O'dur." **(Tevbe: 33)***

Kur'an-ı Kerim de belli bir ırk veya millet için değil, alemler için gönderilen bir kitaptır:

*"Ve biz seni, ancak alemlere rahmet olarak gönderdik." **(Enbiya: 107)***

*"O, (Kur'an) alemlere öğütten başka bir şey değil." **(Yusuf: 104)***

*"Ne yücedir şanı, Furkan'ı (Kur'anı), alemleri korkutmak üzere kuluna indirenin." **(Furkan: 1)***

Hicretin 6. yılında Peygamber-i Ekrem'in, Roma, İran, Habeşistan ve Mısır şahlarına mektup gönderip onları İslam'a davet etmesi de, İslam'ın bütün dünya için gönderilen bir nizam olduğuna apaçık delildir.

Müslümanların, "Bir gün, Hz. Mehdi zuhur edip dünyada tek bir İslam devleti kurarak bütün insanları, İslam bayrağı altında adalete ve barışa kavuşturacaktır." şeklindeki inançları da İslam'ın evrenselliğini teyid etmektedir.

İşte görüyoruz ki: İslam, bütün yönleriyle Milliyetçiliğin karşı noktasındadır.

Vefakarlığın Asıl Mihveri; "Allah" mı, 'Vatan' mı?

Milliyetçiliğe göre, vefakarlığın ve bağlılığın asıl ekseni "vatan"dır. Fakat İslam'a göre bağlılığın ve vefakarlığın asıl ekseni "Allah" ve "Allah'ın Dini"dir:

"Hüküm ancak Allah'ındır. Ancak ona kulluk etmenizi

*emretmiştir, başkasına değil." **(Yusuf: 40)***

*"Ancak sana ibadet ederiz ve ancak senden yardım dileriz." **(Fatiha: 4)***

Evet, İslam böyle bir görüşe sahip olduğu halde Milliyetçilik, 'insan' diyor, daha çok "vatan"a bağlanmalı, hatta Allah'a bağlılığı ikinci derecede gelmelidir. Bu, bir nevi şirk değil midir? Aşk, sevgi ve vefakarlığın mihveri, Allah'tır. O'ndan başka diğer tüm mihverler, "Put" ve "Tağut"tur. Milliyetçi birisi, Allah'a ortak koştuğunun farkında olmayabilir ve ben, "muvahhid'im diyebilir ama, Allah'ın ve O'nun dininin karşısında "vatan" ve "Milliyetçiliği" asıl kabul ederek ister istemez tağuta dönmüş olur:

*"Görmez misin sana indirilene de, senden Önce indirilenlere de inandıklarını sananlar, Tağut tarafından yargılanmalarını dilerler; halbuki onu inkâr etmeleri emredilmişti kendilerine. Şeytan, onları tamamıyle sapıtmak, doğru yoldan pek uzak bırakmak ister." **(Nisa: 60)***

Milliyetçilik, milli duygular ile dini duygular çeliştiği zaman milli duyguları tutmak lazımdır diyor. Fakat İslam, Allah'a bağlılık, diğer tüm bağlılıkları helak etmelidir, diyor:

*"Artık koşun Allah'a, şüphe yok ki ben size onun tarafından apaçık bir korkutucuyum. Ve Allah'la beraber bir başka mabut kabul etmeyin; şüphe yok ki ben size, onun tarafından apaçık bir korkutucuyum." **(Zariyat: 50-51)***

Milliyetçilik, diyor ki: Milliyet duygusu, diğer hiç bir şeye bağlılık tarafından etkilenmediği takdirde gerçektir; aksi halde yalandır. Buna karşılık İslam'a göre Allah'a ve Onun dinine iman, diğer bağlılıklar onun karşısında yok olmaksızın hakiki iman sayılmaz. Milliyetçilik, taassubun vatan üzerinde toplanmasını ister: İslam ise muvahhit bir kişinin taassubunun ancak Allah için olmasını ister. Allah'ın emirle-

riyle milliyetçilik arasında çelişme olduğu zaman, birisi vatan ve milliyeti seçer ise İslam'ın tevhidi ruhuna aykırıdır: "Yaratıcıya isyan olan şeylerde, yaratığa itaat edilmez."

Milliyetçi, vatan için yaşıyor ve vatan için ölüyor. Ama muvahhid ancak Allah için ölür:

"Şüphe yok, namazım da, ibadetlerim de, hayatım da, ölümüm de alemlerin rabbi olan Allah içindir." ***(En'am: 162)***

Milliyetçilikte "Hakimiyet Milletindir". Fakat İslam'da "Hakimiyet Ancak Allah'ındır" ve yalnız O'nun indirdiği kanunlar hakim olmalıdır. Bu kanunların karşısında, milletin isteği veya milli çıkarlar hiç mi hiç söz konusu değildir:

"Hakimiyet ancak Allah'ındır." ***(Yusuf: 40)***

'Artık hakimiyet, pek yüce ve pek büyük Allah'ındır." ***(Mümin: 12)***

"Ve *O'nundur (Allah'ındır) hüküm ve siz ancak O'na döneceksiniz."* ***(Kasas: 70)***

"Bilin ki hüküm O'nundur ve O, hesap görenlerin en tez hesap görenidir." ***(En'am: 62)***

"Hala mı cahiliyet (gayr-i İslami düzen) hakimiyetini aramadalar? Hakimiyeti Allah'tan daha güzel olan kimdir ki?" (Maide: 50)

"Peygamber, size ne verirse alın onu ve neyden vazgeçmenizi emrederse vazgeçin ondan." ***(Haşr: 7)***

Peygamber (sav)de, "yalnız Allah'a tapınıp, ona vefalı ve bağlı kalma" noktasına defalarca değinerek milliyetçiliğin köküne baltayı saplamıştır.

"Ey kavmim, Allah'a kulluk edin (O'na vefalı ve bağlı kalın). O'ndan başka (vatan ve millet gibi bağlanacağınız) bir mabudunuz yoktur." ***(Araf: 65)***

Fakat Milliyetçilik, Allah'ın karşısında vatan ve millet isminde bir mabut icad ederek İslam'ın temel esası olan "Tev-

hid"e karşı çıkıyor. Ve bu, bir nevi "Şirk-i hafiyy" (gizli şirk)dir.

İslam, Amaç mı, Araç mı?

Hem Milliyetçilikten, hem de İslam'dan sözeden güya "dindar milliyetçiler"in fikirlerini ve davranışlarını incelediğimiz zaman, asıl amaçlarının Milliyetçilik veya Liberalizm olduğunu görürüz. İslam ise yalnızca bir "maske" veya araçtır onlar için. İslam'ı ve dini, Allah için ve kendi içinde bir değer sahibi saymıyorlar; onu, milli amaçlarına ulaşabilmek için bir araç olarak görüyorlar. Onlara göre İslam araçtır; amaç değil. Bu düşünüş ise bir çeşit "şirk"tir.

Bunlar, halk kitlesinin duygularını yabancıların aleyhinde tahrik edebilmek için İslam isminden yararlanıyorlar; fakat son hedefleri, İslam nizamını kurmak değil, milli bir bağımsızlıktır. Bu yüzden İslam adıyla diktatörlüğü ve sömürgeciliği yıktıktan sonra, İslam nizamının gerçek taraftarlarını en kötü şekilde ezdiklerini görüyoruz.

İslam'a göre son hedef "Allah" olmalıdır; "istiklal", "özgürlük" veya diğer şeyler değil. İstiklal ve hürriyeti,

"Allah"tan ötürü sevmeliyiz. Allah'ı istiklal ve özgürlük için seversek, Allah'a ortak koşmuş oluruz.

İslam'dan sözeden milliyetçilerin yazılarını incelediğimizde, hedeflerinin "istiklal" veya "özgürlük" ya da "vatan" olduğunu ve Allah'ı ve İslam'ı bu hedefe ulaşabilmek için bir vasıta olarak gördüklerini ve böylece sevdiklerini açıkça görürüz. Gerçek bir Müslüman da istiklali ve özgürlüğü sever ve var gücüyle savunur onları. Ama bu işi ancak Allah içindir. Çünkü onun son hedefi Allah'tır.

Vahdet Ekseni, "İnanç" mı, "Milliyet" mi?

Milliyetçiliğe göre, belli bir grub'un bir arada yaşama-

sı, milliyet ve vahdeti oluşturan etken olarak kabul edilir. Ortak coğrafi çevrede yetişmek veya ırk, dil, tarih ve siyasi kurumda ortaklık, fertler arasındaki dayanışma bağını kurar. Bu esasa dayanarak onlar, ortak menfaat ve maslahatı hissedip ilişkiler kurar veya keserler. Halkı "kendi küme" ve "yabancı küme" diye ikiye ayırırlar.

Bunun karşılığında İslam, fertler arasında en büyük bağın, "inanç" olduğunu kabul ediyor. İslam'a göre fertler, ilişkilerini bu esasa dayanarak kurmalı veya kesmeli; çıkar ve zararlarını ölçmelidirler. İslam'ın nazarında inanç açısından karşı tarafta olan biri, milliyet bakımından vatandaş, hatta kenttaş ve komşu ve hatta kardeş, evlat ve baba olsa bile pek uzak ve yabancı; fakat inanç bakımdan ortaklığı olan biri, dünyanın en uzak noktasından bile olsa pek yakın ve "kendi kümesin"dendir. Selman, Fars memleketindendir; fakat Arap kavminden olan Hz. Muhammed (sav) ve Hz. Ali (sav), onun hakkında:

"Selman, Ehl-i Beyt'tendir" diyorlar. Bilal, Habeşistan'dan, Suhayb Rum'dandır; fakat Arap Yarımadası İslam Devleti'nin başta gelenlerindendirler aynı zamanda. Ebu Leheb, Ebu Cehil halis araptırlar, fakat yeni kurulmuş devlet ve toplumdan atılıyorlar; "yabancı" sayılıyorlar, aynı milliyetten, aynı kabileden olmalarına rağmen.

Milliyet konusunda İslam'ın görüşü, Milliyetçiliğin görüşüyle tamamıyle değişik ve çelişiktir. Müslümanların milliyeti ve iskelet yapısı, coğrafi sınırların, dilin ve diğer maddi etkenlerin bir olması esası üzerine değil, din esası üzerinedir. "İslam Ümmeti" Allah'ın ve Peygamberin kurduğu bir "hizb"dir. Bu hizbe üye olmak, inançlarda ve dünya görüşünde birliğe bağlıdır. İslam, her türlü maddi sınırları kınayıp, milliyeti inançlara dayanarak kurmak istiyor.

Büyük İslam düşünürü Muhammed İkbal şöyle diyor:

Milletimizin teni, canı, Lâilâhe İllallah Sazımızın perdesi, Lâilâhe İllallah

Lâilâhe İllallah sermayemizde esrar, Fikirlerimizin kökündeki dallar

Ümmetin takdiri "vatan'a bağlanmış Ümmetin tamiri "neseb"e bağlanmış

Oysa milletimizde "asıl" başka bir şeydir

Bu "asıl" da inançlarının derinliğinde gizlidir.

"İslam Milleti"nin esası, dindaşlıktır. Türk, Fars, Arap ve Hintli Müslümanlar, ancak bir millettirler.

Yabancı, ancak Müslüman olmayanlardır; baba ve evlat olsa bile. Buradaki sınır, ancak iman ve inanç sınırıdır; beşerin itibar ettiği sınırlar değil. Arap, İranlı, Hintli ve Berberi gerçek Müslüman oldukları müddetçe İslam gözünde eşittirler. İşte bu esasa dayanarak Büyük İslam Ümmetinin hepsini kapsayan geniş İslam Ülkesi kurulur. Amerika'dan Filipinler'e kadar bütün Müslümanlar, tek bir millet oluştururlar. Evrensel Hacc Kongresi, bunun bir görüntüsüdür. Peygamberin (sav) hicreti de, coğrafi milliyetten akidevî milliyete göç etmenin sembolüdür. İkbal diyor ki:

"Müslümanın milliyet sorununu, Peygamber efendimizin hicret etmesi halletmiştir."

İslam'da "yerli" ve "yabancı" sayılma ölçüsü, kan ve milliyet değil, "inanç"tır:

*"Biz sana kitabı, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmedesin diye bir gerçek olarak indirdik." **(Nisa: 105)***

İslami metinler, bu noktayı özenle vurgulamıştır. Asrı Saadet tarihi, Peygamber ve İmamların hayatları bu me-

seleyi öylesine açıklığa kavuşturmuştur ki hiç bir kimse bu konuda hiç mi hiç şüphe edemez. İşte bu şekilde İslam'ın yolu Milliyetçiliğin yolundan tamamıyle ayrılıyor. Zira bu iki ekol, temelden birbirleriyle farklıdır; Milliyetçilik; toprak, kan ve dili esas kabul etmiştir, İslam ise inancı.

Kur'an-ı Kerim açıkça vahdet ve birlik temelinin "inanç" olduğunu bildiriyor:

"Hep birden Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, bölük bölük olmayın ve anın Allah'ın size verdiği nimeti, anın o zamanı ki düşmandınız birbirinize, kalblerinizi uzlaştırdı, nimetiyle kardeş oldunuz." ***(Al-i İmran: 103)***

"Hiç şüphe yok ki inananlar, ancak kardeştirler..." ***(Hucurat: 10)***

"Hiç şiphe yok ki tek ümmetsiniz siz ve ben rabbinizim, bana kulluk edin." ***(Enbiya: 2)***

Peygamber (sav) de "İslam Ümmetini", üyelerinin birbiriyle hayati ilişkisi olan bir organizma olarak tanıtmıştır:

"Müslümanlar, tek bir vücut gibidirler. Onun her hangi bir üyesine bir zarar geldiği zaman vücudun her tarafı rahatsız olur ve incinir."

Bu ümmetin fertleri toprak ve kan üstünlüklerini reddedip tek bir mabuda inanırlar, eşit haklar ve mesuliyetlerden yararlanırlar. Kuzey Afrika'dan, Mısır, Filistin, Arabistan, İran, Afganistan ve Pakistan'dan geçerek Endonezya'ya kadar, hepsi aynı haklara ve aynı görevlere sahiptirler.

Milliyetçilik ve Kavmiyetçilik ismiyle Müslümanların bu evrensel vahdetini dağıtmak isteyenler, yollarını "İslam Ümmeti"nin yolundan ayıranlar, Peygamberin (sav) deyişiyle İslam'dan ayrılmış, cahiliyete dönmüşlerdir:

"İslam ümmetinden ayrılan veya Müslümanları parçalayan, cahiliyet ölümüyle ölmüştür."

İslam'da "asabiyet" kelimesi, toprağa, kana, dile ve inançtan başka diğer tüm etkenlere bağlılığı dile getirir. Peygamber-i Ekrem (sav) açıkça inanç ve Allah'tan başka bir etkene inanan, onun gerçekleşmesi için çalışıp mücadele veren kimsenin İslam'dan çıkıp cahiliyet nizamına yüz çevirdiğini ilan etti:

"Asabiyet bayrağı altında savaşan, asabiyet için gazaba gelen, asabiyete çağıran ve asabiyet için nefret eden ve bu yolda ölen kimse, cahiliyet ölümüyle ölmüştür."

Görüldüğü üzere İslam'da "milliyet yapısı"nın esası toprak ve kan değil, inançtır. Allah-u Teala, kafirler hakkında şöyle buyuruyor, Kur'an-ı Kerim'de:

"Fakat tövbe ederler, namaz kılarlar ve zekat verirlerse onlar da din kardeşlerinizdir..." ***(Tevbe: 11)***

Ebu Davud, "Cihad" adlı kitabında Peygamber-i Ekrem'den şöyle bir hadis naklediyor:

"Allah bana, kafirler ile, Allah'ın birliğini kabul etmeyip, kıbleye dönmeyip bizim gibi namaz kılmayıp oruç tutmadıkları müddetçe savaşmamı emretmiştir. Bizim inancımızı kabul ettikten sonra, diğer Müslümanların yararlandıkları haklardan yararlanıp, üstlendikleri sorumlulukları üstleneceklerdir."

Müslümanlar, dindaşlarına karşı şefkatli; kafirlere karşı serttirler.

"Muhammed, Allah'ın peygamberidir ve onunla beraber bulunanlar, kafirlere karşı çetindirler, kendi aralarında merhametli..." ***(Fetih: 29)***

"Gerçekten de İbrahim'de ve onunla beraber bulunanlarda güzel bir örnek var size; hani kavimlerine demişlerdi ki: Şüphe yok ki biz, sizden ve Allah'tan başka kulluk ettiklerinizden tamamıyle uzağız, inkar ettik sizi ve aramızla ara-

*nızda bir Allah'a siz de inanıncaya dek ebedi bir düşmanlık ve nefret belirmiştir..." **(Mümtehine: 4)***

Milliyetçilik ekolünde bütün "vatandaşlar", —ister mü'min olsun ister kafir, ister takvalı olsun ister kötü— kardeş ve eşit sayılırlar, fakat İslam'a göre "inanmayan" kimsenin —vatandaş olsa bile— Müslümanlarla hiçbir irtibatı yoktur ve yabancıdır:

*"Ey inananlar, birbirinizi bırakıp da başkalarını dost edinmeye kalkışmayın." **(Al-i İmran: 118)***

*"Ey iman edenler, benimde düşmanım sizinde düşmanınınız olanları veliler edinmeyiniz siz onlara karşı sevgi yöneltiyorsunuz; oysa onlar haktan size geleni inkar etmişlerdir. " **(Mümtehine: 1)***

*"Ey iman edenler, eğer imana karşı inkarı sevip-tercih ediyorlarsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi veliler edinmeyin. Sizden kim onları veli edinirse, işte bunlar zulmeden kimselerdir" **(Tevbe: 23)***

*"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir topluluğu, Allah'ın ve peygamberinin sınırlarına aykırı hareket edip onlara karşı gelen birisini sever bulmazsınız ve isterse onlar, babaları, yahut oğulları, yahut kardeşleri, yahut da aşiretlerinden olsun; onlar, öyle kişilerdir ki Allah, gönüllerine imanı nasib ve mukadder etmiştir ve onları, kendinden bir ruhla, imanla kuvvetlendirmiştir ve onları, kıyılarından ırmaklar akan cennetlere sokar, orada ebedi olarak kalırlar; razı olmuştur Allah onlardan ve razı olmuştur onlar da ondan; onlardır "Hizbullah"; bilin ki şüphe yok, Allah'ın hizb'i kurtulanların, muradına erenlerin ta kendisidir." **(Mücadele: 22)***

Bu ayetler, milliyetçiliğin esaslarını ve temellerini yıkıyor. Çünkü milliyetçilik, coğrafi sınırlar, ırk, dil ve diğer benzeri şeylere dayalı birlik taraftan; bu ayetler ise açıkça

ilan ediyor ki: İslam nazarında bağımlılık mihveri ve insanın eylemlerine yön verici, ancak "inanç"tır. Diğer bütün bağların, hatta babalık, oğulluk, karı-kocalık bağının bile, "inanç" bağı karşısında hiç mi hiç önemi yoktur. İslam'da, İran, Arap, Türk milliyeti yoktur. Ancak bir milliyet vardır: İslam. Ve ancak bir tek "hizb" (fırka) vardır: "Hizbullah", Allah fırkası. Bu itikadi kanuna, İslam'ın fıkhi nizamında da riayet edilmiştir: Gayr-ı müslim, Müslümanın mirasçısı olamaz, isterse oğul olsun.

İnanç değişikliği, evlilik bağını kırar: *"Ne onlar (Müslüman kadınlar), kafirlere helaldir, ne kafirler, onlara helal."* ***(Mümtehine: 10)***

Peygamberin (sav) Medine'de kurduğu toplum, "inanç" esasına dayalı, toprak, kan, ırk, kavim ve kabileyi ortadan kaldıran ve doğrudan doğruya milliyetçiliğin temel esaslarının karşı noktasında hareket eden bir toplum idi.

Peygamber-i Ekrem (sav), Bedir, Uhud ve Hendek (Ahzab) savaşlarında, Milliyetçilik esaslarına göre, "yabancı ülkenin uyrukluları" sayılan Medineli Ensar ile beraber, "inanç" ve "din" için kendi vatandaşları ve kavmiyle savaştı. Bu savaşlarda "kan" ve "toprak", , "inanç"ın etkisi altında kalmıştı. Huzeyfe, babasına saldırdı; Ebubekir, oğlu Abdurrahman'a kılıç çekti; Peygamberin amcası Abbas bin Abdulmuttalib, Peygamberin amcası oğlu Akil ve Ebu'l-As, savaş esiri oldular. Hatta Ömer, cinayetleri ispatlanan ve teslim olmaya hazır olmayanları, yakın Müslüman akrabaları eliyle idam edilmelerini önermişti. Ömer, bizzat kendisi savaşta dayısını öldürdü.

Mekke'nin fethi olayında Peygamber-i Ekrem (sav), Ensar ordusu (yani yabancılar!) ile kendi "vatanı"na saldırıyor, yabancıların kılıcıyla akrabalarını öldürüyor; Arap'ta hiç görülmeyen bir şey. İşte bu şekilde İslam; "yabancı"yi

"yerli", "yerli"yi "yabancı" yapmıştı.

Beni'l-Mustalik gazvesinde, Beni Gifar kabilesinden birisiyle Beni Avn kabilesinden bir kişinin arasında kavga başladı. Gifari, Avni'ye bir tokat vurdu. Beni Avn, medineli "Ensar" m antlaşmaklarından, Beni Gifar da Mekke "Muhacirler'inin antlaşmaklarından idiler. Avni, "Ensar" ı yardıma çağırdı, Gifari ise "Muhacirler'i. Az kaldı kılıçlar çekilip Ensar ve Muhacirler birbirinin canına düşeceklerdi ki Peygamber (sav) feryad etti:

"Yazıklar olsun size, inanç için değil diğer bağlılıklara dayanarak birbirinizi kıyama çağırıyorsunuz!"

Bu gazvede Medine münafaklarının başta gelenlerinden milliyetçi Abdullah bin Ubeyy de hazır idi. Mezkur haber ona yetiştiği zaman kızarak Milliyetçilik adına Medineli Ensar'ı tahrik etti ve "Biz" dedi "bu yabancıları kendi ülkemize davet ettik. Onlar ise kuvvetlendikten sonra bize karşı böyle davranıyorlar. Bunlar, evinize getirip besleyip, şişmanlatıp sonra kendinize saldıran köpeğe benzer. Andolsun ki Medine'ye döndüğümüzde şerefli ve güçlü olan (yani Medineliler), şerefsiz ve güçsüz olanı çıkaracaktır."

Daha sonra vatandaşlarına şöyle bir nasihatta bulundu:

"Ne kadar ahmaksınız ki bunları, kendi ülkenize ve malınıza ortak ettiniz. Andolsun Allah'a eğer onları kendi hallerine bıraksanız, onlara mallarınızı vermeseniz dağılıp giderler, bir an bile kalamazlar."

Medine Milliyetçiliğinin bu başta gelenin sözlerini Peygamberimiz (sav) duyduğu zaman, oğlu Abdullah'ı istedi ve "Duydum, baban şu sözleri söylemiştir" dedi. Bunun üzerin babasını haddinden fazla seven Abdullah hemen "Ya Rasulallah" dedi, "emrederseniz babamın başını kesip ayaklarınızın altına atayım." Peygamber (sav) bu işe

müsaade etmedi.

Mücahidler Medine'ye döndüklerinde İbn-i Ubeyy'in oğlu şehrin kapısında durdu ve kılıcını babasının üzerine çekerek bağırdı:

"Peygamber (sav) izin vermeyinceye kadar Medine'ye (kendi vatanına!) ayak basamazsın. Şimdi bakalım şerefliler, şerefsizleri nasıl çıkarıyorlar."

İşte budur, "İslami milliyet'in esasları. İslami toplumda ferdin ve toplumun davranışlarına hakim faktör, "inanç"tır. Diğer bağlılıklar, hatta en yakın kan bağlılıkları inanç karşısında hiçbir değer taşımaz.

Medine'nin yakınında yaşayan yahudi kabilelerden Benû Kaynuka kabilesi, Müslümanların aleyhine isyan edip yenilgiye uğradıktan sonra Peygamber (sav), onlar hakkında hüküm vermek için Ubade bin Samit'i tayin etti. Ubade, Benû Kaynuka ile antlaşma yapan Hazreç kabilesinden olmasıyla beraber hemen hükmü verdi: Benu Kaynuka'nın bütün fertleri, Medine'den sürülsün.

Evs kabilesinin anlaşmışlarından Beni Kurayza kabilesinin hiyanetlerinden sonra Peygamber (sav), Evs'in büyüğü Sa'd bin Muaz'ı hakemlikle görevlendirdi. Sa'd, Benû Kurayzanın erkeklerinin hepsini ihanet suçundan idam ile yargıladı.

Bunlar, İslam toplumunda yalnız ve yalnız "inanç" ve "mektep"in söz konusu olduğunu açıkça sergiliyor.

Kan ve toprak esaslarını kabul edip "inanç milliyeti"ni reddetmek, Kur'an ideolojisini ve İslam dinini reddetmektir gerçekte.

İslam Açısından Toprağa Bağlılık:

Milliyetçilikte asliyet, "toprak" ve "vatan"dır. Fakat İslam'da "toprağın yaratıcısı" ve "vatanın rabbi"nin (yöneticisi-

nin)dir. Önce de değindiğimiz gibi Latince'de "Natio" (Nasyo) kelimesi doğum yeri anlamındadır. Belli bir grubun aynı yerde yaşaması ve "vatanın kutsal toprağı"na bağlılık, milliyetçiliğe göre "milliyet'i oluşturan faktördür. Her toprak, o toprağın milletinindir. Diğer milliyetlerin hiçbir hakkı yoktur o toprakta; fertler, toprağına diğerlerinin girmesini önlemek için ölüme kadar direnmelidirler. Coğrafi sınırlar, milletleri birbirinden ayırıp, seçkinleştirir.

Fakat İslam'da toprak, onun bunun değil, Allah'ındır ve bütün insanların, yeryüzünde Allah'ın halifesi olarak hakları vardır. Özellikle bu ilahi hilafetin sorumluluğunu yapıp, Allah'ın dinini kabul edenlerin ve inananların, Allah'ın toprağında onu idare etmek gibi daha çok hakları vardır. Sınırlar, inanç sınırlarıdır; coğrafi sınırlar değil. İnanç karşısında "toprak'ın hiçbir asliyeti ve değeri yoktur.

Kur'an-ı Kerim'in ayetleri, yukarıdaki dediklerimizi açıkça söylüyor.

Topraklar, belli milletlerin tekelinde değildir, bütün alem Allah'ındır:

"De ki: Allah'ım, mülkün sahibi sensin." ***(Al-i İmran: 26)***

"De ki: Kimindir yeryüzü ve orada bulunanlar; biliyorsanız eğer? Diyecekler ki: Allah'ın. De ki: O halde ne diye hala düşünüp anlamazsınız?" ***(Mü'minun: 84-85)***

"De ki: Kimdir herşeyin saltanat ve tasarrufu elinde olan ve koruyan ve korunmaya muhtaç olmayan; biliyorsanız eğer? Diyecekler ki: Bunlar da Allah'ın. De ki: Ne diye hala boş şeylere kapılmadasınız?" ***(Mü'minun: 88-89)***

"...Yoktur tapacak, bir ve herşeye üstün Allah'tan başka; rabbidir, göklerin ve yeryüzünün ve ikisinin arasındakilerin, O üstün olan ve bağışlıyan." ***(Sâd: 65-66)***

Bütün dünyanın sahibi Allah olduğu ve insanı yeryü-

zünde kendi halifesi kıldığı için yeryüzü bütün insanların, özellikle "Hizbullah'ın ve mü'minlerindir:

"O, öyle bir mabuttur ki sizi yeryüzünün hakimleri kıldı." ***(Enam: 165)***

"Ben, yeryüzünde mutlaka bir halife yaratacağım." ***(Bakara: 30)***

Yeryüzünün zengin kaynakları bütün insanlarındır. Çünkü yeryüzünü Allah, "insan" için yaratmıştır, belli milletler ve kavimler için değil:

"Görmez misin, şüphe yok ki Allah, ram etmiştir size yeryüzünde ne varsa." ***(Hacc: 65)***

Coğrafî sınırlar, insana hiçbir sınırlama getirmemelidir. İnsan,bütün dünyayı Allah'ın mülkü bilmelidir:

"Allah'ın arzı geniş değil miydi? Siz de hicret edeydiniz." ***(Nisa: 8)***

Her insanın, çeşitli bölgelerin zenginlik kaynaklarından ihtiyacı miktarında yararlanma hakkı vardır.

"Allah yolunda yurdundan göçen, yeryüzünde barınacak bir çok yerler bulur; ferahlığa erer." ***(Nisa: 100)***

Bütün dünya, Allah'ın dinine uyan salih ve iyi iş yapan insanlarındır:

"Şüphe yok ki yeryüzü, temiz kullarına miras kalır." ***(Hacc: 105)***

"Allah, sizden inanıp iyi işlerde bulunanlara, onları mutlaka yeryüzüne sahip ve hakim kılmayı vaadetmiştir." ***(Nur: 55)***

İslam'ın bu "Allah"ı eksen alan görüşü, gerçek Müslümanın milliyete ve toprağa bağlılığa değil, bütün insanlığı düşünüp yeryüzünün Allah'ın ve onun kullarının olduğuna inanmasına sebeb olur. Bu konuda Muhammed İkbal şöyle diyor:

"Her mülk, bizim mülkümüzdür, çünkü Rabbimizin mülküdür."

Kur'an-ı Kerim'in her yerinde bütün yeryüzünden söz ediliyor, Arap ve Acem'den, Mekke ve Medine'den değil. Eğer İslam ve Müslümanların tek bir toprağa bağlılığı olsaydı, "Mekke" şehrine olurdu. Fakat, bu "mukaddes şehr"in hakkında da açıkça şöyle buyrulmuştur:

*"... Ve insanlar için ibadet yeri halkettiğimiz ve orada yurt tutanla orayı ziyaret için gelen hakkında aynı hükümleri yürüttüğümüz Mescid-i Haram'dan..." **(Hacc: 25)***

Bu yüzden fakihlerden bir çoğu Mekke toprağını, bütün Müslümanların malı bilip orada özel mülkiyeti kabul etmiyorlar. Tarihi metinlerde nakledilmişdir ki: İkinci Halife Ömer, Mekke ahalisini, evlerinin kapılarını kapatmaktan menediyordu ki ziyaretçiler istediği her evde kalsın. Ömer bin Abdülaziz, Mekkelilere, hacılardan kira almayı yasak etmişti. Fakihlerden diğer bir kısmı bu kadar değil fakat yine de diğer şehirlerden ve yerlerden farklı olduğunu söylemişlerdir. Kendi sermayesinden Mekke'de bir ev yapan, yalnız o evin binasına kira alabilir bahçesi ve harabeleri bütün Müslümanlarındır, kira alınmaz. Peygamber (sav)'den rivayet edilmiştir ki: *"Mekke haramdır, evlerini satmak ve kiraya vermek, helal değildir."*

Peygamber (sav), Mekke'yi bir yandan bütün Müslümanların malı etti, diğer yandan da gayr-i müslimleri Mekkeli olanlarını bile yabancı saydığı için o diyardan çıkardı:

"Ey inananlar! Müşrikler, mutlaka pis insanlardır; bu yıldan sonra artık Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar." (Tevbe: 28)

Bu, İslam'ın kendine has görüşünü (bağlılığı doğum

yerine değil, inanca bağlamak) açıkça gösteriyor. Bu görüş, şüphesiz milliyetçiliği temelden yıkmaktadır.

Hicret: 'Toprak"tan Ayrılıp "İnanc"a Doğru Hareket

Milliyetçiliğin tam tersine İslam, hiçbir zaman toprağa bağlanmama ve inanca bağlanıp inanç yolunda gerekirse evi-barkı, şehri ve vatanı terketme bilincini veriyor insana.

Hicret, İslam'ın temel kaidelerindendir. Peygamberlerin çoğu hicret etmişlerdir. İslam Peygamberinin (sav) hicreti —bilindiği üzere— İslam takviminin ve İslam ümmetinin tarihinin başlangıcı oldu.

Milliyetçi bir toplumda "vatan", inançları kendi etkisi altına alıyor ve toprağa bağlılık, inanç bağlılıklarından önde tutuluyor. Fakat Müslüman bir toplumda inanç yolunda insan, vatanı bırakıp toprağa bağlılığı üzerinden atıyor. İnanç gerektirdiği zaman insan, toprağı ve vatanı terkediyor. Bu durumda "hicretin", —bir mesuliyetten öte— terkedilmesi, ferdi ve içtimai bir cinayettir. İnsanın belli bir yere bağlanması, çalışmalarını ve vefakarlığını vatanla sınırlamak, İslam açısından boş ve faydasız bir iştir. Kendi "bağlı olduğu milli toplum"unda —dinin ve inancın tehlikede olduğu durumda— yaşamak reddedilmiştir. İnsanın vatanına bağlanması, onun inanç yolunda çalışmasının önünü alırsa, İslam'a aykırı ve kınanmış bir ameldir:

"Melekler, nefislerine zulmedenlerin canlarını alırken ne haldeydiniz derler. Onlar da, yeryüzünde derler aciz kişilerdik biz. Melekler, Allah'ın arzı geniş değil miydi derler, siz de hicret edeydiniz. İşte onlardır yurtları cehennem olanlar ve orası ne de kötü bir yurttur. ***(Nisa: 7)***

"Allah'ın arzı geniş değil miydi". Milliyet ve coğrafi sınır-

ların hiçbir asliyeti olmadığını ve Müslümanın, İslami hedefleri yolunda ve kendi tekamül sürecinde coğrafi ve milli sınırların esaretine düşmemesi zaruretini dile getiriyor. Bu meseleyle ilgili olarak Enfal suresinin 72. ayeti çok önem taşıyor. Bu ayeti şerife, İslam'ı kabul edip de kendilerini toprak ve vatan zincirinden kurtaramıyanlan değersiz sayıyor:

"İman edip de hicret etmeyenler, onlar hicret edinceye kadar, sizin onlara hiçbir şeyle velayetiniz (dostluğunuz, koruyuculuğunuz) yoktur."

Allah yolunda hicret edip "vatan" ve "milliyet'i, "inanc'a ve "din"e kurban etmek, Kur'an-ı Kerim'de "cihad" ile bir arada anılmıştır:

"Kuşkusuz iman edenler, hicret edenler ve Allah yolunda cihad edenler; işte onlar Allah'ın rahmetini umarlar. Allah da suçlarını örtücüdür, rahimdir." ***(Bakara: 218)***

"iman edenler, hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla canlarıyla cihad edenlerin Allah katında büyük dereceleri vardır. İşte kurtuluşa ve mutluluğa erenler de bunlardır." ***(Tevbe: 20)***

"Kim, Allah ve Peygamberi uğrunda evinden çıkıp hicret eder de sonra ona ölüm gelip çatarsa onun ecri Allah'a aittir." ***(Nisa: 100)***

"Benim yolumda göçenlerin, yurtlarından çıkarılanların, eziyete uğrayanların, savaşıp vuruşanların, vurulup ölenlerin kusurlarını, andolsun ki mutlaka örteceğim ve onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacağım. Allah katından mükafattır bu, daha güzel mükafat de gene Allah katındadır." ***(Al-i İmran: 195)***

İslam'da hicrete verilen yüksek değer, su ve toprak bağlılıklarının reddini, din ve inancın asliyetini ortaya koyar.

Peygamberimizin (sav) hicreti ve hayatı da, İslam'da

akide ve inancın mihver olduğunu, toprağın ona karşılık hiç bir önem taşımadığını isbatladı. Mekke fethedildikten sonra ensar, Peygamber (sav) Mekke'de kalabilir diye endişeleniyorlardı. Fakat Hz. Muhammed (sav) Ensar'ı toplayarak "Ben" buyurdu "aile, "su" ve "toprak" esiri değilim; ben Allah'ın kulu ve Rasulüyüm. Allah için size doğru hicret ettim ve artık yaşamım ve ölümüm sizin yanınızda olacaktır."

Görüyoruz ki Peygamber (sav), Mekke fethinden sonra hicreti gerektiren etkenlerin ortadan kalkmasına rağmen, kendi vatanını yine terkedip Medine'ye dönüyor ki "toprak" ve "vatan"a hiç mi hiç önem vermiyor.

İslam'a Göre "Kan" ve "Irk"a Bağlılık:

Milliyetçiliğin temellerinden birisi, "kan bağlılıklarının değerine kail olmaktır. Buna bir kaç örnek de gösterdik önceki sayfalarda. Fakat İslam, milliyetçiliğin bu adı geçen temeliyle şiddetle savaşmış, ırkı ve "ırk tarihiyle övünmeyi" reddetmiştir. Bunu ayet ve hadislerle kanıtladık. Fakat hiç bir şüpheye yer bırakmamak için burada da bir kaç örnek veriyoruz:

Peygamber (sav), araplara hitaben buyurdular:

"Sizin emiriniz (başınızda bulunan) saçları kıvır kıvır bir habeşli köle bile olsa ona itaat ediniz."

"Soylarla övünülmez. Araplar, Arap olduklarından Acemlerden; Acemler de, Acem olduklarından Araplardan üstün sayılamazlar. Çünkü Allah katında en yüce olanınız, ona karşı gelmekten en fazla kaçınanınız (en takvalmız)dır."

İslam'da deri rengi de üstünlük, alçaklık, seçkinlik ölçüsü değildir. Tek ölçü "ilahi renk" ve "inanç rengidir.

"Allah'ın verdiği renk! Allah'tan daha güzel renk veren kim?"

Hz. Ali (ra) Peygamberimiz (sav) hakkında şöyle diyor:

"Peygamber (sav), sınıfsal ve ırksal farklılıkları ortadan kaldırdı ve istisnasız bütün Müslümanları Kur'an-ı Kerimin kutsal kanunları karşısında eşit kıldı." ***(Nehc'ül Belağa)***

İslam'ın ne derecede ırkçılık ve Milliyetçilik ile savaştığını, Peygamberin (sav) Usame b. Zeyd'i, Ubeydullah, El-Cerrah gibi Kureyş ve Ensar büyüklerini bırakıp tüm silahlı kuvvetlerin komutanlığına tayin etmesinden anlıyabiliriz. "Kan"ın asliyetine kail olmak, hakkı kabul etmek yolunda büyük bir engel olan babaların gittiği yolu körükörüne takib etmeğe sebeb olur. Kur'an-ı Kerim ise bunu şiddetle kınıyor:

"Ve onlara, Allah ne indirdiyse ona uyun dendi mi hayır derler, biz, atalarımızı neye uymuş bulduysak ona uyarız; ya şeytan, onları yakıp kavuran azaba çağırıyorduysa." ***(Lokman: 21)***

Bütün bunlara rağmen Peygamber (sav) vefat ettikten sonra uzun bir müddet geçmeden İslam devrimi düşmanları Beni Ümeyye, gizli bir askeri darbeyle Müslümanların başına geçerek "ırkçılık" ve "kana bağlılık" hastalığını yaymağa çalıştı.

Bir İnsan Hem Müslüman Hem de Milliyetçi Olabilir mi?

"Milliyetçilik" ve "İslam", değişik ve zıt metod ve hedeflere sahip olan iki bağımsız "ekol" ve "ideoloji"dir.

İnsan, fıtratı ve yaratılışı gereği yalnız bir "ülkü"ye bağlanablir. İnsanın kalbine iki mahbub (sevgili) yerleşemez. İnsanın hayatına hakim gerçek, "ideal", onun ferdi ve içtimai davranışlarına yön veren şey, birden fazla olamaz. Ve eğer her hangi biri, "iki ülkü ve idealim var" diye düşünürse, bilmelidir ki sadece onlardan birisi "diri"dir; öbürüsü ise ancak "ölü" ve "gayr-i faal" bir inançtır. Bir Alman milliyetçinin,

hem gerçek hıristiyan, hem de gerçek milliyetçi olması imkansızdır. Çünkü eğer diri ve faal ideolojisi "Milliyetçilik" ise o zaman Hıristiyanlık onun için gereksiz ölü bir inanç sayılır. Keza, bir İtalyan için hem gerçek "faşist", hem de hakiki hıristiyan olmak imkansızdır. Çünkü onun davranışlarına yön veren ideoloji "faşizm" olduğu zaman artık Hıristiyanlık onun için "altıncı parmak" sayılır.

İslam, kendine has bir ideal'e sahiptir Milliyetçilik de bir "ideal "dir. Hiçbir zaman bir ferdin iki gerçek ve diri ideali olamaz.

Gerçekte davranışlarına hakim ideali, örneğin "Milliyetçilik" veya "Demokrasi" olan birisi, kendisini gerçek Müslüman zannedebilir, fakat böyle birisi bilmelidir ki gerçekte onun iki ideali yoktur. Onun hakiki ideali, yön verici gücü tekdir; çünkü bir insanın iki ideali olması imkansızdır.

Bir idealden fazlasına sahip olduğunu düşünen bir ferten, ideallerinin hepsini birer birer atması istenildiği zaman, bunları birer birer bırakmağa başlar; sonunda birisini bırakamaz, çünkü onu, kendi vücudunun bir parçası sayar; onun için canından bile geçebilir. İşte bu, gerçek idealidir o ferdin. Bakalım bir fert bu işi, İslam için mi, Demokrasi için mi, Komünizm için mi yoksa Milliyetçilik için mi yapmaya hazırdır.

Hangisine karşı böyle davranırsa, işte o, o adamın gerçek ideolojisi, ideali, "ilahı" ve "mabud"udur. Bu ideale bağlılık insanın bütün davranışlarını, çizgilerini belirlemiştir, belirliyecektir de. Diğer ideallere bağlılık, fer'i ve yalancıdır.

Milliyetçilerden bazısı, hem milliyetçi, hem de Müslüman olabileceklerini sanmışlardır. Tahtavi ve Mustafa Kamil Mısır'da, Namık Kemal Türkiye'de, Ebu'l Kelam ve Hüseyin Ahmed Medeni Hindistan'da bu tip milliyetçilerden idiler. Bunlar, "Vatancılık" ile İslam'ın hiçbir çelişki-

si olmadığını söylüyorlardı. Irak'ın eski başbakanı Abdurrahman el-Bezzaz da, "İslam ve Arap Kavmiyetçiliği" adında bir kitap yazmış ve bu kitabında bir Müslümanın Arap kavmiyetçisi de olabileceğini isbatlamaya çalışmıştır.

Ancak, Milliyetçilik ve İslam iki zıt kutupdur. Birine meyledildiği zaman öbüründen uzaklaşılmış olur. Su ile ateşi bir araya toplamak, birbirine katıştırmak nasıl mümkündür?! Bir kutuba yaklaştığımız halde karşı kutuptan uzaklaşmamak mümkün mü?

Hayatın bütün yönlerinde İslami görüşe sahip olursak, işte o zaman Müslümanız. Ama içtimai ve siyasi yönlerde başka bir görüşü benimseyip İslam'ın bir bölümünü bırakırsak, kendimizi Müslüman olarak adlandırabilir miyiz acaba?

"Yoksa kitabın bir kısmına inanıyor, bir kısmına inanmıyor musunuz? İçinizden bunları yapanların kazancı, dünya hayatında ancak korluktur; kıyamet günüyse onlar daha çetin bir azaba atılırlar. Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir." ***(Bakara: 85)***

Hiç bir kimse, batıdan ithal edilen bir ekole inanıp da Müslümanlığını koruyamaz. "Marksist - kapitalist", "muvahhid müşrik" ve "milliyetçi enternasyonalist" olmak imkansız olduğu gibi "milliyetçi-Müslüman' olmak da imkansızdır!!!

İslam ve Milliyetçilik, birbirlerinin zıddıdır. İslam ideolojisi yayıldı mı Milliyetçilik yok olur. Keza Milliyetçilik yayıldığı zaman İslam oradan kalkar. Herhangi bir fert, bu iki din'den ancak birine bağlanabilir. Bir insan, aynı zamanda birbirlerine zıt yönde hareket eden iki gemiye binemez. Milliyetçiliğe eğilimli olmakla beraber Müslümanlık iddia etmek, ya cehalet yüzündendir, ya da kasıt yüzünden; ya "münafıklık"tan ileri gelir veyahut islam ve Milliyetçiliğin gerçek ma-

hiyetini tanımamaktan.

Çağdaş İslami harketin büyük teorisyeni İkbal, Hindistan Milliyetçiliğinin bayraktarlarından ve büyük alimlerinden biri olan Mevlana Hüseyin Ahmed'e hitaben, "millet ve vatanı vahdet esası alanın, İslam peygamberinin öğretileriyle hiç mi hiç aşinalığı yoktur" anlamında bir şiir söylemiştir.

Müslüman, Nasyonalizm'i (milliyetçiliği) ve bütün ithal edilmiş "izimleri" bırakıp İslam'a bağlanmalıdır. Eğer bunu yapamaz da karma bir dine yönelirse, İslam'dan kopmuştur. Demek ki İslam, bir "bütündür", ya bütününü kabullenmeliyiz veya reddetmeliyiz, başka bir yol yoktur önümüzde.

İkbal diyor ki:

Dediler ki minberde, "milletin kaynağı vatan"
Habersizliktir bu arap olan Muhammed'in makamından
Kendini Mustafa'ya yetiştir hepsi O'dur din'in
Eğer O'na yetişmezsen tam bir Ebu Lehepsin.

Biz, Milliyetçilik ve bütün "izm"lerin putlarını inkar etmeliyiz. Hz. İbrahim misali onları kırmalıyız ve dine, inanç asliyetine dönmeliyiz. Tevhid'e inanan Müslüman böyle olmalıdır. Tek ölçümüz, "Allah"tır; Su, toprak, kan ve dil değil...

*"Rabbimiz, gerçekten de biz, bir seslenen duyduk, inanç için sesleniyor, rabbinize inanın diyordu, hemencecik inandık. Rabbimiz, bağışla suçlarımızı, ört kötülüklerimizi, iyilere kat bizi, onlarla al ruhumuzu." **(Âl-i İmran: 193)***

"Allah'ın dini" bütün yeryüzünde insanın ferdi, içtimai, siyasi, iktisadi, fikri ve akidevi hayatına hakim oluncaya dek, diğer bütün ideolojilere, ekollere karşı amansız bir fikri ve siyasi mücadele vermek bütün Müslümanların İslami

vazifesidir:

"Hiçbir fitne kalmayıncaya ve din, tamamıyle Allah'a münhasır oluncaya dek savaşın onlarla." ***(Enfal: 39)***

Ne Milliyetçilik, ne de Komünizm bugünün hasta insanının ve dengesiz toplumlarının kurtuluş yoludur... Tek kurtuluş yolu, *Tevhidi Toplumun* kurulması ve *Muvahhid İnsanın* meydana gelmesidir. Bu da ancak Kur'anî yaşam tarzı ile gerçekleştirilebilir.

İSLAM VE MİLLİYETÇİLİK

Her zaman sömürgecilerin hizmetinde olan "milliyetçilik" İslam dünyasının vahdetini kırmak ve Osmanlı İmparatorluğu'nu yok etmek için bir vesile ve araç idi.

Hristiyan ve Yahudi azınlıklarıyla batıya bağımlı aydınlar emperyalizmin bu hususdaki planının asıl uygulayıcılarıydılar. İslami bölgelerde ün kazanan kavmiyetçilik bayraktarlarının öncülerinin hemen hepsi batı hayranıydı. Bunlar, fikir ve inançlarını batılılardan alıyorlardı. "Vatan" ve "Vatanseverlik" kavramlarının Arapların, Türklerin ve İranlıların arasında itibar kazanması, batı düşüncesinin girmesinin bir sonucuydu. Batı örneklerini "Milli" etiketle taklitten ibaret olan milliyetçilik sonunda ülkelerin ya batıya ya da doğuya bağımlı hale gelmelerine sebep olmuştur.

ISBN 975-6353-23-6

internetten sipariş için
www.kitapyurdu.com